

B verda

Barcelona verda. Febrer 2008 núm. 116

Parcs i Jardins

LA PORTADA

Els parcs i jardins de Barcelona són espais plens de possibilitats. Així, el contacte amb la natura a dins de la ciutat es veu enriquit amb ofertes tan originals com el trenet que el diu-

menge al matí circula pel Parc del Castell de l'Oreneta, i que permet a petits i grans recórrer aquest parc forestal dalt de petits vagons. Tota una festa de la qual val la pena gaudir.

3 Editorial

4 Notícies

11 Opinió

Un repte social

12 Agenda 21 de Barcelona

Implicar-se amb els residus

14 El personatge

Javier Retana, director del CREAM

16 B-verda

20 Espai metropolità

El Parc de Ca l'Arnús

22 Reportatge

Les gralles de Barcelona

26 Paisatgisme

Indicadors de paisatge

28 Eduquem per a la sostenibilitat

Trajectòries per imitar

30 Apunts de jardineria

Plantes vivaces als balcons

32 Fulls tècnics

Gespes per a Barcelona

34 Pàgines verdes

PUBLICACIÓ BIMESTRAL
Núm. 116 febrer del 2008

PRESIDENTA
Imma Mayol i Beltran

VICEPRESIDENTA
Montserrat Sánchez Yuste

EDITA
PARCS I JARDINS DE BARCELONA INSTITUT MUNICIPAL
Tarragona, 173. 08014 Barcelona
tel.: 93 413 24 00
fax: 93 413 24 24
e-mail: parcsijardins@bcn.cat
www.bcn.cat/parcsijardins

DIRECTOR
Jordi Campillo

COORDINACIÓ
Rosa Garriga

CAP DE REDACCIÓ
Maria Rosa Salvadó

CONSELL DE REDACCIÓ
Maïte Estrada, Patrícia Falcone, Teresa Franquesa,
M. Alba Fransi, Dani García, Maria Molins, Margarita Parés,
Vicenç Ferrer, Montse Rivero, Coloma Rull

CONSELL ASSESSOR
DIRECCIÓ TÈCNICA DE PARCS I JARDINS DE BARCELONA:
Joan Andreu Verdaguier
ESCOLA TÈCNICA SUPERIOR D'ARQUITECTURA DE BARCELONA:
Miquel Vidal
FOMENT DE LES ARTS DECORATIVES (FAD): Xavier Rovira
DIPUTACIÓ DE BARCELONA: Manuel Canes
ESCOLA SUPERIOR D'AGRICULTURA DE BARCELONA (UPC):
Xavier Fàbregas
EL TINTER, S.A.L.: Àngel Panyella
CONSELL DE COORDINACIÓ PEDAGÒGICA DE BARCELONA:
Antònia Hernández
ASSOCIACIÓ DE PROFESSIONALS DELS ESPAIS VERDS DE
CATALUNYA (APEVC): Dina Alsawi
AGÈNCIA D'ECOLOGIA URBANA DE BARCELONA:
Salvador Rueda
OBSERVATORI DEL PAISATGE: Joan Nogué
COL·LEGI OFICIAL D'ENGINYERS TÈCNICS AGRÍCOLES DE
CATALUNYA: Xavier Argimon
BCN MONTJUÏC: Ferran Ferrer
INSTITUT DE RECERCA I TECNOLOGIA AGROALIMENTÀRIA
(IRTA): Pere Cabot

GESTIÓ, PRODUCCIÓ EDITORIAL I IMPRESSIÓ
El Tinter, S.A.L.
(empresa certificada ISO 9001, ISO 14001 i EMAS)
tel.: 93 357 00 50

COL·LABORADORS D'AQUEST NÚMERO
Han col·laborat en aquest número: Ernest Costa (fotogra-
fies), Teresa Franquesa, Teresa Garceran, Ana Montoro,
Lurdes Planes.

ASSESSOR LINGÜÍSTIC
Marià Pou Nadal

FOTOGRAFIA
Dani García, Alonso José Fernández, Manel Raya

FOTO PORTADA
Dani García

DISSENY I DIRECCIÓ D'ART
Ruiz+company

PUBLICITAT I PATROCINIS
José Luis Almuñá

SECRETARIA I SUBSCRIPCIONS
Núria Ugena

TIRATGE
10.000 exemplars

Barcelona Verda no comparteix necessàriament les opi-
nions expressades pels autors dels articles publicats.

Copyright: Reproducció autoritzada amb indicació de la
font. Se'n sol·licita còpia.

Aquesta revista utilitza la família tipogràfica Fedra.

Paper reciclat
Cyclus print Torras de 115 i 170 g

Editorial

Més enllà de l'estalvi

Aquest mes de febrer ha començat amb una mesura que no per anunciada ha estat menys difícil de pair: l'entrada en vigor de la fase d'excepcionalitat 2 del Decret de Sequera del Departament de Medi Ambient i Habitatge. Un fet anunciat, perquè fa mesos que plou escassament i el mes de gener ha registrat unes precipitacions extraordinàriament minses tant a les conques internes de Catalunya com a les conques catalanes de l'Ebre. Difícil de pair perquè estem massa acostumats a obrir l'aixeta sense pensar gaire en la quantitat d'aigua que es perd aigüera avall. L'entrada en vigor de la fase d'excepcionalitat 2 vol dir que l'aigua potable només es podrà destinar a usos absolutament imprescindibles –o sigui, per a ús domèstic i poca cosa més– a tots els municipis de la conca Ter-Llobregat. Entre altres aspectes, això afecta el reg de zones verdes i jardins; també els particulars. L'Ajuntament de Barcelona ja ha adoptat mesures, com són tancar les fonts públiques que no disposen de mecanisme automàtic de tancament (al voltant d'un 10%) i fer servir de manera exclusiva aigües freàtiques per al reg de les zones verdes i per a la neteja dels carrers. D'aquesta manera es preveu un estalvi de 1.200 m³ mensuals d'aigua potable. Què vol dir això pel que fa als espais verds? Doncs força coses. D'entrada, la interrupció de les feines de plantació,

ja que requereixen reg, que, a més, acostuma a ser important. D'altra banda, serà inevitable l'afectació d'espècies amb unes necessitats hídriques mitjanes i, sobretot, elevades. Una afectació que en la majoria d'espais verds serà relativa, gràcies a la política de Parcs i Jardins d'utilitzar espècies adaptades al clima mediterrani i, per tant, a la manca de precipitacions. Fins aquí, les mesures d'estalvi de l'administració municipal. Però, i la ciutadania?

En els editorials de *B verda*, molts cops m'he referit a la responsabilitat compartida. Aquesta vegada, però, la reflexió va més enllà, per incorporar la necessitat de modificar els nostres hàbits i assumir els canvis que estan arribant cada cop més de pressa pel que fa al clima. Em refereixo a una nova manera d'entendre la relació amb el medi, que, pel que fa a l'aigua, passa no tan sols per estalviar-ne perquè "no n'hi ha", sinó per evitar-ne el malbaratament, amb independència de la quantitat d'aigua emmagatzemada als embassaments. Si entenem aquest concepte, ens adonarem que amb molta menys aigua de la que ara consumim en tenim prou i de sobres.

Jordi Campillo
gerent de Parcs i Jardins,
gerent de Medi Ambient

Notícies

Les obres d'estabilització de les platges de Barcelona prosseguiran a la Mar Bella

La Mar Bella serà, després de la Barceloneta, la platja on continuaran les obres del Pla d'Estabilització de les Platges de Barcelona, segons han acordat l'Ajuntament i el Ministeri de Medi Ambient. Un cop executades les obres en aquesta platja es durà a terme una monitorització dels resultats obtinguts pel que fa a la renovació i la qualitat microbiològica de l'aigua. Prèviament, el Ministeri de Medi Ambient s'ha compromès a fer-hi obres menors, d'escassa afectació.

El Pla d'Estabilització de les Platges de Barcelona té com a objectiu protegir la façana marítima de la ciutat i evitar la pèrdua de sorra que hi ha a causa dels

temporals del mar. L'Ajuntament va presentar al·legacions a l'últim projecte del Ministeri de Medi Ambient sobre aquest pla, fonamentades en tres qüestions: rebaixar la cota dels espigons per garantir la circulació de les embarcacions de serveis; fer estudis de modelització per comprovar que el pla garantia una circulació satisfactòria de les aigües i la seva qualitat microbiològica, i estudiar la possibilitat que el pla permetés la pràctica del surf en alguna de les platges.

El Ministeri de Medi Ambient va accedir a aquestes propostes i durant el 2006-2007 es van fer les obres del pla en què hi havia acord entre el consistori i

Platja de la Nova Icària

El Pla d'Estabilització de les Platges de Barcelona té com a objectiu la protecció de la façana marítima de la ciutat

el ministeri, com el dic emergit de la Barceloneta i el condicionament de l'espigó de Ginebra, i l'aportació de sorra a les platges del Bogatell i la Barceloneta.

ESTUDIS PREVIS

El Ministeri de Medi Ambient i el Cedex (Centre d'Estudis i Experimentació d'Obres Públiques) han fet estudis sobre els efectes dels dics submergits en una platja tipus, que han suposat treballs d'investigació pioners per la complexitat i la dificultat d'anàlisi dels paràmetres. Es tracta d'estudis sobre el temps de renovació de les masses d'aigua d'una platja tipus i la dispersió de contaminants davant dels possibles abocaments al mar en època de pluja dels sobreexidors de la xarxa de clavegueram. Les anàlisis s'han fet tenint en compte la situació actual i l'efecte del futur dic submergit.

Els estudis i assajos duts a terme pel Cedex posen de manifest que, tot i que la construcció dels dics submergits fa augmentar el temps necessari per a la renovació de les aigües de la platja, aquest temps no supera les 24 hores, per la qual cosa queda garantida la qualitat de les aigües. A més, els dics actuen de barrera per a una gran part de la fracció contaminant que surt pels sobreexidors, que, d'aquesta manera, no accedeix a la platja.

ACORDS I ACTUACIONS

Davant d'aquests resultats, l'Ajuntament i el Ministeri de Medi Ambient han acordat continuar les obres previstes en el Pla d'Estabilització de les Platges de Barcelona. Així, al març començaran les obres menors, d'escassa afectació sobre el litoral: condicionament del martell d'abric del dic de llevant del Port Olímpic, prolongació

de l'espigó de ponent de la platja de Sant Sebastià i reposició de sorres a la platja del Bogatell per garantir la temporada de bany 2008.

Pel que fa a les obres majors, es faran en dues fases per respondre als requeriments de l'Ajuntament de Barcelona d'obtenir totes les garanties de renovació de les aigües i de la seva qualitat microbiològica. Així, un cop acabada la temporada de banys 2008, en primer lloc es faran les obres d'estabilització de la Mar Bella, i tot seguit es monitoritzarà el comportament de les aigües, no ja al laboratori, sinó en una platja real.

SEGONA FASE DE LES OBRES

Un cop acabats els treballs a la platja de la Mar Bella, les obres d'estabilització continuaran a les platges del Bogatell, Nova Mar Bella i Llevant, tenint en compte els resultats de les obres fetes a la Mar Bella i la seva evolució. També dins d'aquesta segona fase d'obres, el Ministeri de Medi Ambient s'ha compromès amb l'Ajuntament de Barcelona a construir estructures que facilitin la pràctica del surf en una de les platges. A més, està previst que en els pròxims anys es millori el braç de ponent de l'espigó de Ginebra per afavorir i garantir unes bones condicions per a la pràctica del surf a la platja de la Barceloneta.

Així mateix, el pla inclourà, a petició de l'Ajuntament, la construcció d'una rampa d'accés gratuït i públic dissenyada pel consistori perquè substitueixi l'actual dàrsena portuària a dins de l'espigó del Ferrocarril, davant dels riscos que representa en cas de temporal, perquè mai va ser pensada com una dàrsena. El calendari d'execució de les obres s'ha fet atenent les peticions de l'Ajuntament perquè afectin tan poc com es pugui la temporada de banys.

El calendari d'execució de les obres s'ha fet atenent les peticions de l'Ajuntament perquè afectin tan poc com es pugui la temporada de banys

Treballs de construcció, l'any passat, d'un dels nous espigons

Vuitè Concurs Internacional de Roses Noves de Barcelona

Els dies 9, 10 i 11 de maig se celebrarà, al Roserar de Cervantes, la vuitena edició del Concurs Internacional de Roses Noves de Barcelona. Un esdeveniment que, a més de permetre conèixer noves varietats de roses, cada any registra una major participació popular durant els dos dies d'activitats que Parcs i Jardins organitza per a les persones que visiten el roserar.

Aquest any s'han presentat a concurs 15 obtentors, amb un total de 66 noves varietats de roses. Hi participen representants de 9 països: França, Espanya, Itàlia, Irlanda, Irlanda del Nord, Alemanya, els Estats Units, Bèlgica i Dinamarca. Quant a la categoria dels rosers, 28 són floribunds/poliantes (FL); 4, arbustius (ARB); 15, híbrids de te (HT); 10, paisatgístics (PAI), i 9, miniatúra i entapissants (MIN-TAP). En aquesta ocasió no s'hi ha presentat cap roser enfiladís.

VUIT ANYS DE CONCURS

Amb els que concuren en l'edició d'aquest any, ja són 555 els rosers de nova creació que han estat presentats a Barcelona. Aquest certamen és el que obre la temporada de concursos de roses, i en pocs anys ha aconseguit el

reconeixement internacional. Juntament amb els de París i Roma, el de Barcelona és considerant un dels més importants d'Europa.

El Concurs Internacional de Roses Noves de Barcelona té com a objectiu esdevenir un aparador de les novetats roseristes per als professionals i el públic en general, afavorir el coneixement i l'estima dels espais verds urbans i contribuir a la projecció de la ciutat i el seu roserar.

El Roserar de Cervantes durant els dies del concurs del 2007

Aquest any concuren 66 noves varietats de roses, presentades per 15 obtentors de 9 països

La Fàbrica del Sol: un centre d'educació ambiental innovador

El projecte vol ser un exemple de sostenibilitat i de responsabilitat en l'ús dels recursos

A principis del 2009 està previst que obri les portes la Fàbrica del Sol, un centre d'educació ambiental que s'instal·larà a l'antiga Fàbrica del Gas de la Barceloneta i que es convertirà en la nova seu del Centre de Recursos Barcelona Sostenible. Aquest projecte, actualment únic a Espanya en matèria d'educació ambiental, vol ser un exemple de sostenibilitat i de responsabilitat en l'ús dels recursos.

El nom del projecte, la Fàbrica del Sol, juga amb la paraula "fàbrica", que implica transformació i tecnologia, i que també recorda l'origen de l'edifici, i amb el concepte "sol", lligat a moltes fonts d'energia renovables, com la solar, la biomassa, la hidràulica o l'eòlica. La Fàbrica del Sol té com a objectiu crear, d'una banda, un equipament educatiu modern i innovador, dotat amb les últimes tecnologies de la informació i la comunicació i, d'altra banda, proporcionar a la ciutat un punt de trobada, tant físic com virtual, per al coneixement i l'experimentació en matèria de sostenibilitat energètica. El projecte, vinculat molt estretament als postulats de l'Agenda 21 de Barcelona i a la metodologia i els resultats derivats de l'Observatori de l'Energia de la ciutat, té una finalitat ludicoeducativa basada en la interactivitat i la participació a través d'ele-

ments innovadors, tant en les instal·lacions com en les tecnologies utilitzades. A més, la nova fàbrica actuarà com a altaveu social dels vectors per a la sostenibilitat a la ciutat de Barcelona: el cicle de l'aigua, els espais verds, la neteja i la gestió de residus, l'energia i la qualitat ambiental.

UN ESPAI VIU

La Fàbrica del Sol proposarà una visita en què el mateix edifici del centre, com si fos un ésser viu, convidarà els assistents a seguir un itinerari predefinit en el qual se succeiran presentacions, espais interactius i reflexions perquè, a la sortida, el visitant no només hagi conegut a fons el centre i l'edifici que l'acull, sinó que hagi après els conceptes bàsics de la sostenibilitat i, cosa encara més important, els pugui incorporar de manera responsable als seus hàbits diaris. El nou centre, un equipament de barri i de ciutat al mateix temps, està directament relacionat amb la resta d'equipaments d'educació ambiental actuals i futurs de la ciutat per formar una gran xarxa de divulgació i educació en matèria de sostenibilitat. En l'aspecte geogràfic, està potenciat per la seva localització estratègica al barri de la Barceloneta, a mig camí entre el centre de la ciutat i el mar.

Edifici de l'antiga Fàbrica del Gas, a la Barceloneta, que acollirà la Fàbrica del Sol

La integració: una gran aposta de Parcs i Jardins

En els últims mandats, els aspectes relacionats amb la responsabilitat social corporativa han posat especial èmfasi en la incorporació de col·lectius amb discapacitats o amb risc d'exclusió en les tasques de l'Ajuntament de Barcelona. N'és un bon exemple l'Institut Municipal de Parc i Jardins, que des de fa anys encarrega determinades feines –com poden ser els treballs anuals de neteja d'espais amb vegetació forestal per evitar els riscos d'incendi– a col·lectius amb risc d'exclusió, i el manteniment de diferents parcs de la ciutat, a cooperatives de treballadors discapacitats.

INCORPORAR

Parcs i Jardins contracta els serveis de manteniment d'espais verds mitjançant concurs, amb una especial atenció a les empreses que estan inscrites com a Centre Especial de Treball. Un aspecte que en el plec de condicions s'afegeix a la solvència tècnica. Actualment són adjudicatàries del manteniment de zones verdes de Barcelona tres cooperatives de persones amb discapacitat: Barna Verd, S. C. C. L, que s'ocupa del manteniment del Parc de Monterols, el Parc del Turó de la Peira, el Parc de la Guineueta, els Jardins de la Vil·la Amèlia i els Jardins de la Vil·la Cecília; TEB Putxet, S. C. C. L, que

Actualment, a Parcs i Jardins, hi treballen quaranta-quatre persones que disposen d'un certificat de discapacitat igual o superior al 33%

Els alumnes de l'Escola Viver de Sant Fost s'han ocupat del manteniment del Parc de Cervantes des del 1980 fins el 2007. En homenatge a la seva tasca i com a acte de comiat, desembre passat van plantar un arbre al parc.

Actualment, a Parcs i Jardins, hi treballen 44 persones que disposen d'un certificat de discapacitat igual o superior al 33%: 37 jardiniers, 5 administratius i 2 vigilants. Això representa un 5% de la plantilla, una xifra molt superior a la que marca la llei, que és del 2%. Aquest any, aquesta xifra augmentarà, ja que, en l'Oferta Pública d'Ocupació (OPO) que es convocarà el primer trimestre d'aquest any, un 6,6% de places han estat reservades per a persones amb discapacitat.

s'ocupa del manteniment del Parc del Putget, i la Fundació Privada Tallers de Catalunya, que ha agafat el relleu a l'Escola Viver Castell de Sant Fost en el manteniment del Parc de Cervantes.

REINSERIR

L'any 1990, Parcs i Jardins va iniciar l'establiment d'acords i convenis de col·laboració amb entitats d'atenció social diversa. Un dels primers acords va ser amb l'Associació per a la Promoció i Inserció

Professional (APIP), adreçat a dones excloses del desenvolupament cultural, formatiu i econòmic. L'any passat, al Viver Tres Pins es va dur a terme una nova activitat amb aquesta associació, en què van participar dotze dones. En aquesta ocasió, durant dos mesos es va fer un taller de pràctiques ocupacionals de cursos relacionats al medi ambient adscrits al Programa Europeu de Lluita contra la Pobresa. Actualment es beneficien dels acords firmats el 2007 amb 13 organismes i associacions un total de 168 persones, pertanyents a diferents col·lectius. En són alguns exemples els acords subscrits amb Trace (Associació Catalana de Traumàtics Cranioencefàlics i Dany Cerebral) per fer pràctiques ocupacionals d'horticultura terapèutiques i de rehabilitació a l'Hort Urbà de Can Cadena; l'acord firmat amb Guru-Servei de Teràpia Ocupacional per fer al Parc del Guinardó un taller de pràctiques per a teràpia ocupacio-

Un presidiari fent treballs de neteja d'espais forestals

La responsabilitat social corporativa també passa per la preservació del medi ambient i per garantir les condicions de treball de les persones

nal i rehabilitació per a deficients intel·lectuals-psíquics; el firmat amb Can Planas, de la Direcció de Serveis de Gestió de Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona, per dur a terme pràctiques ocupacionals d'horticultura a l'Hort Urbà de Can Cadena i el seu entorn, adreçades a persones amb dificultats de recursos i adaptació social, o el firmat amb la Secretaria de Serveis Penitenciaris de la Conselleria de Justícia de la Generalitat per fer a l'Hort Urbà de la Sagrada Família pràctiques adreçades a desenvolupar processos d'inserció d'interns residents al Centre Penitenciari Obert de Barcelona.

REINSERCIÓ PENITENCIÀRIA

El col·lectiu de presidiaris en procés de reinserció és, a hores d'ara, el més important quant al nombre de persones que se n'han beneficiat. Això ha estat possible gràcies al conveni firmat l'any 2005 entre Parcs i Jardins i el Centre d'Iniciatives per a la Reinserció (CIRE) del Departament de Justícia de la Generalitat, per a la reinserció de persones recluses mitjançant la seva participació en tallers ocupacionals, en aquest cas de neteja d'espais amb vegetació forestal. Fins ara s'han beneficiat d'aquests tallers un total de 72 reclusos.

D'altra banda, el Codi Penal del 1995 va obrir la porta a l'aplicació de mesures penals alternatives a la presó per a delictes menors. Fer treballs en benefici de la comunitat és una d'aquestes mesures alternatives i Parcs i Jardins és un dels organismes on es poden desenvolupar aquests treballs. Mitjançant el conveni de col·laboració entre la Secretaria de Serveis Penitenciaris, Rehabilitació i Justícia Juvenil del Departament de Justícia de la Generalitat, Parcs i Jardins, la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis i Comarques, l'any 1996 es va iniciar l'execució de diferents tipus de prestacions: Serveis en Benefici de la Comunitat (SBC) adreçats a menors d'edat i Treballs en Benefici de la Comunitat (TBC) per a majors d'edat. Entre els anys 1996 i 2006 s'han fet 323 prestacions, i l'any 2007 es van firmar compromisos per a 36 SBC, amb un total de 1.162 h de prestació, i 23 TBC, amb un total de 1.912 h de prestació.

COMPROMÍS AMBIENTAL I ÈTIC

La responsabilitat social corporativa també passa per la preservació del medi ambient i per garantir les condicions de treball de les persones. Les oficines de Parcs i Jardins, com les de la resta d'instal·lacions municipals, s'han incorporat al Programa Oficina Verda de millora de circuits interns, amb accions com ara l'ús de paper reciclat, la recollida selectiva interna i la introducció de productes de comerç just. Un altre aspecte ambiental destacat és que la fusta que es fa servir en els espais verds ha de comptar amb el certificat FSC, atorgat a la fusta procedent de boscos gestionats d'una manera sostenible. D'altra banda, des de l'any passat, la licitació anual per al vestuari dels treballadors de l'Institut Municipal de Parcs i Jardins inclou clàusules ètiques. Amb aquestes clàusules, les empreses proveïdores han de garantir que els tèxtils utilitzats en la producció (directa o indirecta) han respectat els drets bàsics dels treballadors (segons les convencions de l'Organització Internacional del Treball), la bona gestió ambiental i la prevenció de riscos laborals.

L'Ajuntament i la Generalitat consensuen la delimitació del futur Parc Natural de Collserola

Vessant barcelonina de la serra de Collserola

L'Ajuntament de Barcelona i el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya han arribat a un acord pel que fa a la nova delimitació del futur Parc Natural de la Serra de Collserola en l'àmbit municipal barceloní que millora la protecció del parc i la seva relació amb la ciutat. La nova delimitació representa un augment de prop de 51 hectàrees en relació amb l'actual proposta prevista en la Xarxa Natura 2000, i es passa de 1.646,85 a 1.697,82 hectàrees protegides. La proposta diferencia zones de règim ordinari i zones de règim especial. L'acord estableix les directrius generals que desenvolupen zones de règim especial (Espais Periurbans de Regulació Especial o EPRE). Aquests espais són àmbits amb una major vinculació amb la trama urbana –ja sigui per la presència d'edificacions i usos urbans o per les seves característiques com a àmbits d'enllaç–, entre els espais verds de la ciutat i el parc, i n'hi ha de dos tipus: EPRE I, que s'aplica als espais amb una estructura de propietat fragmentada amb una presència significativa d'habitatges i àmbits d'equipaments a desenvolupar, i EPRE II, que s'aplica a espais que formen part del sistema general d'espais lliures, aptes per a la contenció del crei-

xement urbà i la delimitació paisatgística de la ciutat. És a dir, és la que contindrà els àmbits d'enllaç entre la ciutat i el Parc de Collserola per millorar-ne l'accés.

En total, l'acord defineix vuit àmbits que es consideren dins del règim especial: espais lliures en zones urbanes laxes de Vallvidrera (EPRE I), espais lliures en zones urbanes laxes de les Planes (EPRE I), àmbit d'enllaç del Parc de l'Oreneta (EPRE II), àmbit d'enllaç del Parc del Marquès de Sentmenat (EPRE II), àmbit d'enllaç del Peu del Funicular (EPRE II), àmbit d'enllaç de la Font del Bacallà (EPRE II), espais lliures del Barri de Cal Notari (EPRE I) i àmbit d'enllaç de l'Antic Hospital de Sant Llàtzer (EPRE II).

Durant els pròxims mesos, el Departament de Medi Ambient i Habitatge continuarà els contactes tècnics amb el Consorci de Collserola i la resta de municipis que limiten amb el futur Parc Natural de Collserola (Sant Feliu de Llobregat, Molins de Rei, Sant Just Desvern, Sant Cugat del Vallès, Cerdanyola del Vallès, el Papiol, Montcada i Reixac i Esplugues de Llobregat). La voluntat és arribar a un consens en què tots els municipis se sentin còmodes amb la nova figura de parc natural.

La nova delimitació representa un augment de prop de 51 hectàrees

Un repte social

Aquest article pretén incidir en la importància de la responsabilitat social corporativa a l'hora de considerar-la com una nova estratègia de bon funcionament i de creixement a totes les empreses mercantils, a les administracions i a totes les entitats socials. La responsabilitat social és una pràctica diària de les empreses d'inserció, que han lluitat i han cregut en aquest tipus d'empreses de segones oportunitats per a les persones provinents de l'exclusió social com una bona eina de solidaritat i de justícia social.

La responsabilitat social és la pràctica d'una empresa d'integrar voluntàriament consideracions socials i mediambientals que van més enllà de les obligacions legals en totes les seves operacions comercials i en la seva relació amb els interlocutors de l'empresa: treballadors, consumidors, inversors i societat en general. Ser una empresa responsable implica respectar el medi ambient en totes les fases de la cadena productiva, tenir en compte els drets dels treballadors i dels consumidors i també donar informació fiable i transparent a tots els interlocutors de l'empresa, així com contribuir a reequilibrar les injustícies socials i mediambientals. En aquest sentit, la implicació de l'empresa en la societat és cada vegada més indispensable, i el paper de l'Administració és cada vegada més important i més rellevant.

L'empresa més gran és, evidentment, l'Administració Pública, i, per tant, és un gran jaciment de responsabilitat social, encara bastant verge. Hi ha algunes iniciatives polítiques, com ara les clàusules socials en la contractació pública a l'Administració de la Generalitat i en alguns ajuntaments, així com altres iniciatives mediambientals, però encara hi ha molt de camí per recórrer. Per això, a AIREs estem totalment d'acord amb Josep Maria Canyelles, promotor de Responsabilitat Global, que va manifestar en una jornada sobre responsabilitat social de l'Administració Pública que és necessari que les administracions públiques desenvolupin línies equiva-

lents a les empreses privades que permetin millorar el diàleg amb l'entorn, afinar l'impacte i l'eficiència, fomentar el desenvolupament dels seus recursos humans i avançar cap al concepte de "territoris socialment sostenibles". A més, també és important fer una crida als treballadors públics perquè s'impliquin més socialment, amb més sensibilitat amb les empreses d'inserció i en la seva tasca social, per aconseguir una certa complicitat i un canvi de mentalitat de la gent que té responsabilitat tècnica i cert poder de decisió dintre de l'Administració Pública.

Des d'AIREs fem una crida a l'Administració Pública, als polítics, a les empreses i a la societat civil en general perquè desenvolupin aquesta línia de responsabilitat social i contractin els serveis, els productes i fins i tot el personal de les empreses d'inserció per aconseguir una societat més justa i més sostenible. Si volem una societat més sostenible, hem de reclamar la implicació de tots plegats en aquesta problemàtica i anar totes i tots junts (els polítics, les diferents administracions públiques, les entitats financeres, les empreses privades, les empreses d'inserció i la societat civil) fins a un nou escenari social més sostenible i més just. Si treballem en aquesta direcció, podem estar segurs que un altre món és possible!

Ana Montoro
directora d'AIREs
www.aires.cat
Plataforma Catalana d'Empreses d'Inserció

Implicar-se amb els residus

Agenda 21

Festa de les "3R" a Ripollet

La gestió sostenible dels residus urbans és una de les principals qüestions ambientals per resoldre, sobretot a les grans conurbacions metropolitanas. Perquè això sigui possible és fonamental la participació activa de la ciutadania. *Implica't amb els residus!* és un projecte fruit de l'acció conjunta de la Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural (DEPANA) i la Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya (CONFAVC), amb el suport de l'Entitat del Medi Ambient de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (EMA), que ha estat mereixedor, l'any 2007, d'un Premi Acció 21.

El projecte *Implica't amb els residus!* es va iniciar el setembre del 2004 en l'àmbit territorial de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) i, en principi, s'havia d'acabar el setembre del 2007. L'èxit del projecte ha fet que el conveni amb l'EMA es renovi per tres anys més. Igualment, la col·laboració amb l'Agència de Residus de Catalunya (ARC) ha permès desenvolupar un projecte pilot de la mateixa campanya a dues comarques que no pertanyen a l'àmbit metropolità de Barcelona: el Maresme i el Bages.

UN PROJECTE D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Implica't amb els residus! és, de fet, una campanya d'educació ambiental que l'any 2004 es va adreçar a les entitats veïnals de l'àmbit metropolità barceloní amb l'objectiu d'ambientalitzar els seus locals socials i les seves activitats. Els objectius generals es van centrar a sensibilitzar les entitats pel que fa a la reducció i la correcta gestió dels residus que generen, proporcionar-los eines i recursos per establir models sostenibles en la seva gestió i fomentar la implicació de les associacions de veïns i veïnes (AA.VV.) en la millora de la gestió dels residus en el seu àmbit territorial i sectorial. Quant als objectius específics, els organitzadors de la campanya es van marcar la fita d'ambientalitzar cent AA.VV. de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) en el termini de tres anys. El resultat ha estat de cent tres associacions implicades en el projecte, quaranta-quatre de les quals són de Barcelona.

Implica't amb els residus! és una campanya d'educació ambiental adreçada a les entitats veïnals de l'àmbit metropolità barceloní

L'objectiu actual de la campanya és doblar el nombre d'entitats implicades i arribar a dues-centes el 2010

ÀMBITS D'ACTUACIÓ

Les àrees de treball de la campanya es van organitzar tenint en compte els quatre àmbits bàsics d'una associació en el seu territori d'influència: la seu social com a primer espai on donar exemple de bones pràctiques; les activitats formatives, lúdiques, festives o reivindicatives, fruit de la programació anual de l'associació; el barri com a màxima forma d'estructura urbana i social representativa d'una identitat pròpia, que és la que representa l'associació, i l'àmbit municipal i les activitats que s'hi fan i en les quals participen les AA.VV.

PROCÉS D'AMBIENTALITZACIÓ

Totes les AA.VV. han seguit un protocol d'ambientalització basat en un mínim de cinc visites i un màxim de set per part de l'equip de monitors ambientals, amb l'objectiu d'establir un contacte permanent amb una o més persones de la junta de l'associació i formar una comissió d'ambientalització. Les visites han tingut com a finalitat presentar el projecte; fer una ecoauditoria de les activitats que es fan a la seu de l'associació, els seus tallers i les festes que organitza; presentar les conclusions de l'ecoauditoria i lliurar el material de la campanya a cada associació; establir els compromisos ambientals de l'associació, i fer un seguiment d'aquests compromisos i resoldre les dificultats que puguin sorgir a l'hora de complir-los. També s'han fet visites de suport a la preparació de festes. En total, l'equip de monitors ha fet 728 visites.

Quant als resultats, s'han implicat en la campanya un total de 66.684 socis i 12.901 usuaris i s'han ambientalitzat 16.930 m² de superfície de locals i 23 actes i 161 festes. Les dades de recollida selectiva han estat quantificades a partir de la freqüència d'ús dels bujols disposats als locals de les entitats: 58 tones de paper i

cartró, 15 tones d'envasos, 19 tones de vidre, 11 tones d'orgànica i unes testimonials 0,3 tones de resta o rebuig.

MATERIAL DE LA CAMPANYA

Per difondre la campanya s'han editat tríptics, manuals d'ambientalització i punts de llibre, s'han penjat banderoles i s'han distribuït caixes per a paper de doble ús. Aquests materials també s'han enviat als ajuntaments de tots els municipis de les associacions adherides al projecte i a altres entitats.

S'han lliurat 529 contenidors de recollida selectiva, 18.600 gots per fomentar l'ús del got reutilitzable (sistema de dipòsit i retorn) i vaixella compostable per promocionar la sostenibilitat en les festes populars (13.250 gots, 11.950 plats, 7.900 coberts i 5.500 tasses de cafè). S'han establert acords amb diferents ajuntaments de l'AMB per a l'aportació de bujols de recollida selectiva a les festes veïnals, i algunes associacions han comptat amb contenidors del projecte quan l'Ajuntament no en disposa.

UN PROJECTE AMB FUTUR

Concretament fins l'any 2010, segons estableix el nou conveni firmat entre l'Entitat del Medi Ambient de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i la Confederació d'Associacions de Veïns de Catalunya. En aquest nou període, l'objectiu és arribar fins a dues-centes associacions implicades i quatre noves comarques catalanes, Garrotxa, Anoia, Tarragonès i Alt Empordà, en conveni amb l'Agència de Residus de Catalunya. Tot un repte amb unes implicacions ambientals de gran importància col·lectiva, tant pel compromís de les associacions implicades com per l'amplificació social que aquest compromís pot generar en el seu àmbit territorial.

Maria Rosa Salvadó

1. Un tècnic explicant als veïns i veïnes el funcionament de la campanya. En total s'han ambientalitzat 16.930 m² de superfície de locals

2. Difusió de la campanya al barri de la Prosperitat

1.

2.

Javier Retana

El personatge

Director del CREAM

“Si la gent no demana unes determinades polítiques, mai aconseguirem que el medi natural millori”

Doctor en Biologia i catedràtic d'Ecologia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), des de l'any 2005 Javier Retana dirigeix el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF). Aquest centre va ser creat l'any 1987 per la Generalitat, la UAB i l'Institut d'Estudis Catalans, i posteriorment s'hi va incorporar la Universitat de Barcelona. El seu objectiu és impulsar la investigació bàsica i aplicada en ecologia terrestre, especialment la forestal, per millorar la planificació i gestió del medi natural, rural i urbà a Catalunya.

Quins programes de recerca van ser fonamentals per al CREAM en els seus inicis i com han evolucionat?

El projecte més gran va ser l'Inventari Ecològic i Forestal de Catalunya. També vam fer un estudi molt important sobre

conques. Quant a l'evolució dels àmbits de recerca, jo destacaria els projectes relacionats amb la gestió i la interpretació de bases de dades i els Sistemes d'Informació Geogràfica (SIG), cada cop més importants socialment. Un exemple és el programa MiraMón, una eina informàtica per a la manipulació de bases de dades georeferenciades i d'informació cartogràfica de tota mena, que pot ser utilitzat com a SIG, com a programari de teledetecció o de producció i gestió cartogràfica, i es fa servir arreu del món.

Els incendis forestals és un dels programes del CREAM. Quines conseqüències han comportat a Catalunya?

Els incendis tenen conseqüències molt grans a petita escala de temps, però també en tenen a llarga escala. No obs-

Per a la nostra societat, tenir un territori de qualitat encara no és prioritari

Durant l'últim segle, el bosc ha augmentat i la superfície agrícola ha disminuït d'una manera important

A moltes zones de Catalunya que han patit grans incendis, la vegetació està verda però el bosc no té l'estructura de les zones no cremades

tant, generalment tant els polítics com la societat únicament veuen les de curta escala. Fa anys es va començar a dir que els boscos mediterranis es recuperaven molt bé després del foc, i això ha fet molt de mal perquè no és cert. Hi ha espècies que no es regeneren després d'un incendi, com la pinassa o el pi roig. N'hi ha que si que és recuperen, com el pi blanc i l'alzina però, en el cas de que hi hagi les condicions adients perquè el bosc es pugui establir de nou, el temps de recuperació és molt llarg, i, sobre tot, si hi ha una densitat molt gran de peus i no es gestiona adequadament –sobre tot en el cas del pi blanc– les noves masses forestals s'estableixen amb densitats molt altes i el bosc queda estancat. Actualment ja estem en condicions de començar a avaluar l'evolució dels boscos que es van cremar el 1986 i fins i tot el 1994, i estem veient que en moltes zones de Catalunya que han patit grans incendis la vegetació està verda però el bosc no té l'estructura de les zones no cremades, perquè la densitat d'arbres és molt elevada i els arbres molt petits. Per tant, en aquests boscos cal fer una gestió específica, i de moment això ningú ho troba prioritari. Però a la llarga, si no fem alguna cosa aquests seran els boscos que tindrem, perquè segons un estudi del CREAM, ens els darrers 25 anys s'ha cremat entre el 20 i el 25% de la superfície forestal de Catalunya.

Això és molt ...

Sí, i vol dir que si no ens preocupem d'aquesta superfície i segueixen cremant boscos –perquè d'incendis en seguirem tenint– les forests tindran una qualitat molt baixa i, per tant, una recuperació molt difícil a mig termini. I això ara per ara no preocupa, potser perquè nosaltres com a científics no hem estat capaços de transmetre-ho, i els polítics i la societat no ho veuen com un problema. La gent, en general, quan al cap de cinc anys veu una zona cremada diu "que bonic, ja està verd". I no és això. Aquest és el gran problema dels incendis: que cada cop tenim més recursos per apagar-los, però la recuperació de les zones que es cremen encara no és una qüestió que es consideri importat.

El CREAM també està treballant és l'estudi del canvi d'usos del sòl. Quines conseqüències està comportant?

Als anys 50 ja es va produir un canvi amb l'abandonament de moltes zones agrícoles. En el darrer segle, el bosc ha augmentat i la superfície agrícola ha disminuït d'una manera important. Aquest tema és important, ja que la desaparició de les zones agrícoles determina que un nombre d'espècies cada cop més important no tingui assegurada la seva presència. D'altre ban-

da, en els darrers anys, també ha començat a disminuir la superfície forestal propera a les ciutats com a conseqüència de l'augment de la superfície urbanitzable. Part dels problemes d'aigua venen d'aquí: de la impermeabilització dels sòls.

Com hauria de ser el territori?

Hi ha molts models, però el característic de les nostres regions mediterrànies és en mosaic, fragmentat. Una zona homogènia, encara que sigui de bosc, comporta un descens de la biodiversitat. Hem tendit a una homogeneïtzació del territori: cada cop més bosc –tot i que no acaba de ser un bosc–, i a la presència creixent de d'espais cada cop més urbanitzats. La gran pèrdua que s'ha produït en el darrer segle és el sòl agrícola i d'espais oberts. La conca mediterrània té una gran riquesa d'espècies en qualsevol àmbit perquè té tota aquesta heterogeneïtat de condicions que fan que en qualsevol lloc hi pugui haver un espai obert al costat d'un bosc.

De quina manera es pot equilibrar?

Amb una acció activa i directa, que ja s'està fent a molts parcs naturals, afavorint zones de pastura, d'agricultura, de ramats. Això crea un paisatge heterogeni, on és molt més fàcil que hi hagi lloc per a tothom. D'altra banda, si pensem en els incendis forestals, un paisatge homogeni de bosc és el pitjor, i això no vol dir que el bosc sigui dolent. El que cal és que les masses forestals siguin menys contínues.

Cap on hem d'anar en matèria de recerca?

El que hem de fer és anar tots agafats de la mà. I no m'estic referint a una utopia, sinó al fet que els centres de recerca hauríem d'interactuar amb els tècnics de les administracions i ells amb nosaltres, transmetre quins són els programes que volem desenvolupar, saber si poden interessar, que la documentació que nosaltres generem els arribi. I quan els tècnics de l'administració facin alguna actuació, que ens ho comuniquin abans de començar-la per poder fer un assaig i, posteriorment, avaluar millor els canvis que s'hagin produït. Aquest és el gran repte. Amb això n'hi ha prou? No. Ens hem d'esforçar per arribar a la gent, perquè, si la gent no demana que es prioritzin unes determinades polítiques, mai aconseguirem que el medi natural millori. En la nostra societat, tenir un territori de qualitat encara no és prioritari. Estic d'acord que l'educació i la sanitat són fonamentals, però també hem de viure en un territori, i, si no té uns mínims, ens en ressentirem.

Maria Rosa Salvadó

B verda

La feina dels jardiners de Barcelona

Fruit de l'alzina
(*Quercus ilex*)

CIUTAT VELLA

Pla de la Catedral

Al Pla de la Catedral hi ha 6 oliveres que ornamenten l'espai. Per donar-los més vistositat se'ls ha fet una poda de formació.

Parc de les Cascades

Abelia grandiflora i *Myoporum tenuifolium* són dues espècies arbustives molt abundants en aquesta zona verda. Per mantenir-ne la qualitat s'han retallat els diferents grups que hi ha al parc.

EIXAMPLE

Plaça de Catalunya

Entre les últimes feines de manteniment i millora del verd d'aquesta plaça destaca la plantació dels grups de flor de la temporada tardor-hivern, formats per 11.760 unitats de *Chrysanthemum paludosum*, que ocupen una superfície total de 588 m². L'actuació s'ha completat amb la poda d'aixecament de capçada de 5 *Schinus molle*, la retallada de les tanques vegetals de pitòspor (*Pittosporum tobira*) i l'eliminació de males herbes.

Interiors d'illa

L'enjardinament de deu interiors d'illa s'ha millorat amb la plantació de nou arbrat. Concretament, a l'illa Safo, s'hi ha plantat 1 xicranda (*Jacaranda mimosifolia*); a la Cèsar Martinell, 4 pollancrecs (*Populus nigra* 'Italica'); a la Carme Biada, 2 sòfores (*Sophora japonica*); a la Montserrat Roig, 1 taronger (*Citrus aurantium*); a la Flora Tristany, 2 tarongers, i a la dedicada a Tete Montoliu, 1 exemplar singular d'olivera (*Olea europaea*). A l'illa Ermessenda de Carcassona, s'hi ha plantat 1 margalló (*Chamaerops humilis*).

SANTS- MONTJUÏC

Parc de Montjuïc

En aquest gran pulmó verd de Barcelona hi ha importants zones amb vegetació forestal, que cal controlar per evitar el risc d'incendi. És per aquest motiu que s'hi ha desbrossat una superfície total de 79.000 m².

Jardins de Mossèn Cinto Verdguer

Situats a la muntanya de Montjuïc, aquests jardins temàtics estan dedicats a les bulboses. Per millorar-ne la col·lecció, durant aquesta tardor-hivern s'hi han plantat 16.875 bulbes de les següents espècies: 9.100 tulipes (*Tulipa sp.*), 2.000 narcisos (*Narcissus sp.*), 1.950 jacints (*Hyacinthus sp.*) i 3.825 anemones (*Anemone sp.*).

Plaça Marquès de Foronda

S'han retallat els 24 xiprers (*Cupressus sempervirens*) que hi ha al pg. de les Cascades.

LES CORTS

Avinguda de Sarrià

A vegades, el pendent dels carrers afavoreix l'aparició de xaragalls als parterres per l'escorriment superficial de l'aigua de pluja. Per evitar-ho, al triangle verd que hi ha entre l'av. de Sarrià i el c. Caravel·la la Pinta, s'hi han posat pedres de riu.

Plaça Reina Maria Cristina

Per millorar els parterres amb planta vivaç s'han repicat, netejat i plantat de nou pel sistema de separació de mata 350 m² d'agapants (*Agapanthus africanus*). Aquestes feines de millora s'han completat amb la poda de 22 llores (*Laurus nobilis*) i l'encebat de la gespa.

Jardins de la Creu de Pedralbes

Les últimes feines de manteniment i control del creixement de la vegetació han consistit en la poda de 1.635 m² d'arbustos de diferents espècies.

SARRIÀ-SANT GERVASI

Accés als Túnel de Vallvidrera

Amb l'objectiu de millorar la visibilitat del trànsit rodat s'han retallat els arbustos i s'han desbrossat els 700 m² de parterres que hi ha a l'entrada d'aquests túnels a l'altura del c. Hort de la Vila/Pg. de la Bonanova.

Parc de la Tamarita

A l'entrada d'aquest parc hi ha un estany voltat a la part del darrere per una tanca vegetal de filferrera (*Muelenbeckia complexa*) de 4 m d'alçada. Els últims treballs de manteniment que s'han fet en aquesta zona del parc han consistit en la retallada de la tanca vegetal i la reparació de les fuites d'aigua de l'estany. També s'han reparat les fuites que hi havia a la làmina d'aigua del Jardí de les Gardènies i a la cascada.

Parc de l'Oreneta

A la zona baixa del parc, en els 3.000 m² que hi ha entre els c. Monestir i Gaspar Cassadó, s'ha desbrossat l'herba.

Escales Pare Fidel Fita

S'han retallat els arbustos que hi ha a diversos punts d'aquestes escales. En total s'ha actuat en una superfície de 700 m².

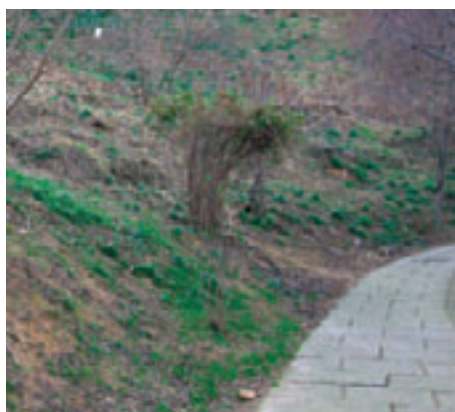

Pla de la Catedral

1. Plaça de Catalunya
2. Parc de Montjuïc
3. Avinguda de Sarrià
4. Accés als Túnel de Vallvidrera
5. Park Güell
6. Parc del Laberint d'Horta
7. Seu del Districte de Nou Barris
8. Parc de la Pegaso
9. Parc de Diagonal Mar

1.

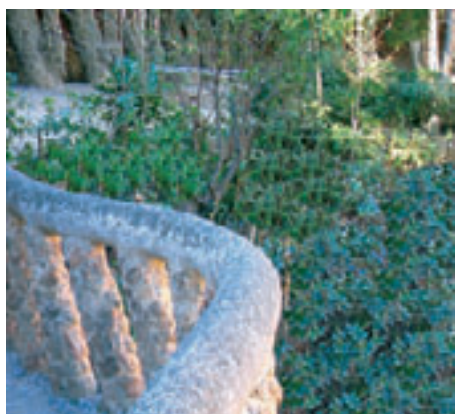
2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

GRÀCIA

Park Güell

A la zona del Viaducte de la Bugadera s'ha podat, netejat i escatat un grup arbustiu i s'han plantat 50 *Phyracanta angustifolia* i 40 espígols (*Lavandula angustifolia*). Al voltant de l'abocador que hi ha al costat de Sant Josep de la Muntanya s'ha fet una pantalla vegetal amb 21 tuïes (*Thuja orientalis*).

Jardins del Mestre Balcells

A les zones on faltaven arbustos, s'hi han plantat 50 *Pittosporum tobira nana* i 60 abèlies (*Abelia floribunda*).

HORTA-GUINARDÓ

Parc del Laberint d'Horta

El laberint vegetal és la part més emblemàtica d'aquest parc. Com cada any, s'han retallat els xiprers (*Cupressus sempervirens*) que el componen, cosa que representa una superfície de retallada de 7.500 m². També s'han substituït 450 xiprers que estaven en mal estat.

Carrer Germans Desvall

A l'altura del Velòdrom d'Horta s'ha plantat 1 olivera (*Olea europaea*) i 100 mates de farigola (*Thymus vulgaris*).

Can Xirot

Aquesta és una de les zones amb més vegetació forestal del districte. És per aquest motiu que s'hi han fet feines de prevenció d'incendis, que han consistit en el desbrossament de 36.100 m² de terreny i la poda de neteja i aixecament de capçada de 1.002 pins pinyers i pins blancs (*Pinus pinea* i *Pinus halepensis*). Aquests feines s'han fet amb la participació de brigades de Barcelona Activa.

NOU BARRIS

Seu del districte

S'han resseminat els parterres de gespa que hi ha al gran pati interior de l'edifici.

Passeig Valldaura

Les últimes feines de manteniment i conservació que s'han fet en aquest passeig han consistit en l'escatat dels parterres, la retallada de les tanques vegetals i l'eliminació de les males herbes.

Plaça Álvaro Cunheiro

Una part de l'enjardinament dels parterres d'aquesta plaça estava fet amb *Pyracantha angustifolia*. Aquest arbust té espines, i per això el veïnat va demanar que se substituís per una altra espècie. La nova massa arbustiva està formada per 480 unitats de *Plumbago auriculata*.

Plaça Olof Palme

En aquesta plaça s'ha retallat l'heura (*Hedera helix*) que cobreix els 1.000 m² de parterres atalussats i s'han eliminat les males herbes.

SANT ANDREU

Parc de la Pegasa

Per mantenir la qualitat de l'enjardinament s'han retallat 1.100 m² de tanques vegetals.

Carrer Olesa

A la confluència del c. Olesa amb l'av. Meridiana hi ha una palmera datilera (*Phoenix dactylifera*) que forma part del Catàleg d'Arbres d'Interès Local de Barcelona. Recentment s'ha condicionat el parterre on està plantada afegint-hi escorça de pi, que manté la humitat del sòl i evita l'aparició de males herbes.

Plaça Orfila

L'entrada del metro que hi ha en aquesta plaça s'ha ornamentat amb la plantació de 50 *Teucrium fruticans*.

SANT MARTÍ

Parc de Diagonal Mar

S'han netejat els 4.000 m² de llacs i se n'han retallat les plantes aquàtiques. Com que aquest parc és lloc de nidificació d'algunes parelles d'aus, les feines s'han fet molt abans que comenci el període de posta.

Parc del Poblenou

Un dels atractius d'aquest parc són les dunes enjardinades. Recentment, la gespa que hi havia a les parts més altes s'ha substituït per espècies arbustives amb baixes necessitats hídriques. En total s'han plantat 600 unitats vegetals –200 *Salvia microphylla*, 100 *Raphiolepis umbellata*, 100 farigoles (*Thymus vulgaris*), 100 *Senecio cineraria* i 100 *Hiparrhenia hirta*– i 2 arbres: 1 olivera (*Olea europaea*) i 1 pebrer bord (*Schinus molle*).

Carrer Aragó

Al parterre que hi ha entre l'av. Meridiana i el c. Bilbao s'han netejat els arbustos, s'han eliminat les males herbes i s'han plantat 400 unitats de romaní (*Rosmarinus officinalis*). També s'ha retallat l'heura (*Hedera helix*) del parterre que hi ha al xamfrà dels c. Aragó i Bilbao.

Passeig García Faria

Els baladres (*Nerium oleander*) són molt nombrosos en aquest passeig. Per mantenir-ne la qualitat s'han podat 1.000 arbustos d'aquesta espècie.

El Parc de Ca l'Arnús

Espai metropolità

 Àrea Metropolitana de Barcelona

No ens podem acostar al Parc de Ca l'Arnús sense referir-nos al personatge que va ser l'ànima de la seva creació. Quan Evarist Arnús (1820-1890) va comprar una part de la finca del Mas Solei de Badalona (1859) ja era un dels banquers barcelonins més importants del moment. Ell va convertir una finca agrícola en un indret ideal on passar els dies de lleure familiar.

Evarist Arnús tenia una intensa vida social i són moltes les personalitats que va acollir a casa seva. És coneguda l'estada que hi van fer, l'any 1888, la reina regent Maria Cristina i el seu fill Alfons XIII (aleshores un infant de dos anys, que va gaudir d'un passeig amb barca pel llac). La cadena que encara avui envolta la casa és un símbol que recorda que hi ha fet nit algun membre de la família reial.

El conjunt de Can Solei i Ca l'Arnús (avui propietat de l'Ajuntament) és un indret únic a la ciutat de Badalona per

les seves edificacions singulars, pel manteniment de l'estructura agrícola tradicional, per la bellesa dels seus jardins i per l'esclat de riquesa vegetal i faunística que hi fa vida. Tot plegat, un testimoni excepcional de com es desenvolupava la vida de les classes benestants barcelonines a la segona meitat de segle XIX. Són ben pocs els testimonis ben conservats que ens han arribat d'aquesta època. No només a l'entorn barceloní, sinó també a la resta de Catalunya. D'aquí el seu gran valor.

ELS JARDINS

La part més antiga dels jardins (1870-1880) té un disseny que es correspon amb el dels jardins romàntics propis de l'època, amb vegetació frondosa, diferents camins i recorreguts, escultures, glories, grutes, zones amb cascades i jocs d'aigua i un gran llac navegable. Entre els arbres més vells, molts centenaris, amb dimensions i ports excepcionals, hi ha palmeres, eucaliptus, pins, marga-

Petits ponts comuniquen les illes del llac amb el parc que les envolta

El conjunt de Can Solei i Ca l'Arnús és un indret únic a la ciutat de Badalona

Horari de visita:
de l'1 de juny
al 30 de setembre,
de 8.00 a 22.00 h;
de l'1 d'octubre
al 28 de febrer,
de 8.00 a 18.30 h;
de l'1 de març
al 31 de maig,
de 8.00 a 20.00 h

llons, còculs, plàtans, casuarines, bellaombres, xiprers, etc. Cal destacar tres edificis relacionats amb el jardí: el castell del llac, la torre de l'aigua i la torre del rellotge.

Un embolcall ric i divers de vegetació amaga i protegeix el magnífic llac romàntic de Ca l'Arnús, amb una forma que recorda un vuit aplatat. Els buits del vuit són dues illes. Tot un sistema de camins i ponts crea, amb l'ajut de la vegetació, la sensació de trobar-se en un lloc amagat i impenetrable, on fàcilment et desorientes i no saps si ets en una illa del llac o al jardí que l'envolta. De les seves aigües s'aixeca un petit castell (d'estil entre neogòtic i una imitació de mossàrab) que amaga un embarcador amb pont llevadís. Allà, hi passava llargues hores tocant el piano Emilio Arnús, fill d'Evarist. Una mina alimentava el llac i tot el sistema format per les cases, els camps i els jardins. Avui, la mina s'ha perdut (tot i que hi ha la voluntat de recuperarla) i l'aigua prové de dos pous de la finca. A prop de la casa principal hi ha la magnífica torre del rellotge, amb ornamentació de fusta, que hostatja l'estació meteorològica que va fer construir Evarist Arnús, una de les primeres de l'estat espanyol. L'estació disposa d'un calendari perpetu i d'un seguit de valuosos instruments de mesura en bon estat de conservació, com el termòmetre, l'higròmetre, el pluviòmetre, etc. L'enclavament original de l'estació era als jardins del Teatre Líric (fundat pel mateix Arnús i situat a l'Eixample de Barcelona). El seu rellotge de carilló ofería regularment breus concerts de campanes molt apreciats pels passejants dels jardins.

LA RESTAURACIÓ DEL PARC

La Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona ha desenvolupat el projecte global del Parc de Ca l'Arnús (que també inclou, en un futur proper, la recuperació acurada de la zona hortícola i la connexió completa de Can Solei i Ca l'Arnús) i s'ha fet càrrec de les obres. Fins ara s'ha restaurat i impermeabilitzat el vas del llac romàntic; s'han consolidat els tres ponts, el castell del llac i la casa pairal, i s'han restaurat la torre del rellotge i la torre de l'aigua. S'han recuperat les traces històriques del jardí a partir del tractament acurat de la vegetació. També s'ha fet una nova xarxa principal de reg a partir dels pous de la finca, reutilitzant les estructures de regulació existents (el llac i les basses), i s'han recuperat els camins d'accés a la finca recobrint-los amb ull de perdiu calcari semblant a l'existent. S'ha reparat el muret i la cuneta de límit del camí dels Xiprers, així com l'enllumenat del jardí històric i del mateix camí dels Xiprers. Els parcs de Can Solei i Ca l'Arnús formen un conjunt de gran valor, tant des del punt de vista paisatgístic com ecològic i cultural, i constitueixen (amb prop de 10 ha de superfície) el jardí històric més gran de Badalona i un important pulmó verd per a la ciutat. La rehabilitació del jardí romàntic, amb el llac, els ponts, el castell i la torre del rellotge, li ha retornat l'esplendor i la bellesa dels seus millors temps.

*Text: Lurdes Planes i Sant-romà
Fotografies: Ernest Costa i Savoia*

1. La vegetació amaga i protegeix el llac de Ca l'Arnús
2. La torre del rellotge, recentment restaurada, és una bella estació meteorològica de les darreres dècades del segle XIX

1.

2.

Les gralles de Barcelona

Reportatge

La gralla és l'au que ha patit la davallada més acusada a Catalunya en els últims vint anys. Per garantir-ne la pervivència a Barcelona, l'Ajuntament ha iniciat un projecte de conservació que engloba diverses actuacions de caire positiu per a aquest ocell, com són la col·locació de caixes niu i el manteniment de dormidors com el del zoo, que aplega, segons l'època, de trenta a cent quaranta gralles.

Les gralles viuen normalment en entorns humanitzats, a les ciutats i al camp

Al nostre país, la major part de persones que coneixen o han sentit alguna vegada el mot “gralla” el relacionen directament amb l'instrument que sona quan es carreguen i descarreguen els castells o que “fa ballar” els gegants i els capgrossos mentre els vaillets se'ls miren embadalits. Ben poca gent, però, quan sent aquest mot, el relaciona amb un ocell que conviu diàriament amb nosaltres a bona part del país, malgrat

que tot un premi Nobel com el senyor Konrad Lorenz les va estudiar a casa seva i en va divulgar les troballes en un bon reguitzell d'articles i llibres. Pot sorprendre fins i tot els admiradors més incondicionals de l'escriptor Franz Kafka que el cognom que va heretar no és més que la germanització del mot txec *kavka*, que és el nom amb què es designa l'ocell protagonista en aquesta llengua eslava.

El nombre de gralles que dormen a Barcelona es manté força constant

A l'edifici del Parlament de Catalunya, s'hi han instal·lat quatre nius

L'OCELL QUE 'PORTA DOL'

A més de tot el que s'ha esmentat anteriorment, la gralla també és un ocell de la família dels còrvids que viu sobretot als camps, a les zones humides i als pobles i ciutats de Catalunya, normalment per sota dels 500 m d'alçada. Com la majoria dels ocells de la família dels còrvids, "porta dol", però, tot i que observada de lluny sembla ben negra, si ens hi acostem o l'observem amb binocles, ens adonarem que el clatell, el coll i la part del dessota són d'un color gris argentat, més clar que la resta del cos. De fet, al nostre país és l'únic còrvid negrós que viu al medi urbà, ja que ni els corbs, ni les cornelles ni les gralles de bec groc o vermell hi viuen. Comptat i debatut, a Barcelona, la gralla només es podria confondre amb un mascle de merla o amb un estornell. Però, mentre que el merlot és del tot negre i té el bec de color taronja, l'estornell és pigallat a l'hivern. Vaja, que, sense esmolar gaire la vista, és força fàcil de diferenciar la gralla de qualsevol altre ocellot que viu a la ciutat.

DAVALLADA DE L'ESPÈCIE

Les gralles viuen normalment a prop de l'home, a les ciutats i al camp. S'alimenten d'insectes, llavors i restes de menjar que cerquen amb curiositat als conreus, pastures i places i carrers dels nostres pobles i ciutats. En època de cria formen colònies –organitzades en una determinada jerarquia– i s'aparellen per a tota la vida. Basteixen el

niu amb branquillons verds en cavitats i escletxes d'edificis (campanars, xemeneies, etc.), penya-segats o arbres vells. Hi ponen de quatre a sis ous, que cova la femella. Al cap de dues setmanes, els pollets neixen nus, sense plomissol, i triguen un mes a poder volar.

És, doncs, una espècie amb la qual "encara" tenim el goig de compartir les alegries i les penúries del nostre dia a dia al cap i casal català. I diem i remarquem aquest "encara" per tal com ja ha desaparegut de la meitat del territori que ocupava fa vint anys. És, de llarg, l'ocell que ha patit la davallada més acusada al país.

Malauradament, les causes no són gens clares i, fins ara, a Catalunya ningú no s'ha preocupat d'escatir-les.

Tanmateix, s'apunta cap a una munió de factors negatius que haurien pogut actuar de forma conjunta o separada.

A saber: la reducció del nombre de forats disponibles per fer-hi niu per culpa de l'ocupació d'aquests per coloms i estornells o per la instal·lació de reixes per tapar-los, la dependència excessiva de les restes de menjar de baixa qualitat –poca proteïna– subministrat per les persones (al carrer o als abocadors), els possibles problemes causats per la contaminació ambiental, la generalització dels insecticides i d'altres biocides al camp i la manca de protecció legal fins l'any 2003. De fet, la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura inclou la gralla en la categoria de vulnerable, en aplicació dels seus criteris de classificació, ja que afronta un risc d'extinció alt.

PRESÈNCIA A BARCELONA

Malgrat aquest daltabaix, la gralla encara ocupa bona part del territori català, i Barcelona no en constitueix cap excepció, ans al contrari. A la nostra capital, però, no s'ha fet cap cens de les seves parelles reproductores, però sí que cada any es fa el recompte mensual de les gralles que s'ajouen cada nit en alguns arbres del zoo. El nombre de gralles que hi van a dormir es manté força constant any rere any. Tot sembla indicar, doncs, que Barcelona ha pogut parar el cop i que la possible sotragada o bé és de magnitud inferior que a la resta del país o bé és imperceptible i, per tant, inexistent.

Gràcies a això, a Barcelona, la gralla encara s'observa amb certa facilitat si sabem els indrets per on se sol bellugar per trobar menjar o fer niu. Sense cap mena de dubte, on es veu amb més facilitat és al zoo –als tancats de cérvols, camells, bisons i antílops–, al Parc de la Ciutadella i als voltants de l'església de Santa Maria del Mar. És aquí, entre contraforts, campanars i gàrgoles gòtiques, on es troba la colònia més impor-

El projecte preveu pal·liar la manca de menjar de qualitat subministrant-ne més amb un percentatge alt de proteïna

tant de cria de la ciutat. Afinant més la vista i l'oïda –el crits “kí-aaaa” o “txooo-oo” es reconeixen amb facilitat– en podem guaitar alguna a l'Eixample (als voltants de l'Auditori, de l'Hospital de Sant Pau, etc.), a Gràcia (a la plaça Lesseps, a Joanic, etc.) o a la Barceloneta, per posar algun exemple.

PROGRAMA DE CONSERVACIÓ

Malgrat el “bon” estat de salut relatiu que té la gralla a Barcelona, l'Ajuntament de la ciutat ha decidit posar fil a l'agulla per ajudar l'espècie. És en aquest sentit que s'ha creat i impulsat el Programa per a la Conservació de la Gralla a Barcelona, que engloba diverses actuacions de caire positiu respecte a aquest ocell. D'aquesta manera s'intenta afavorir la nidificació de la gralla amb la col·locació de caixes niu en llocs propicis per a l'espècie (el zoo, el Parlament, l'Auditori, etc.) i es pal·liarà la manca de menjar de qualitat subministrant-ne més amb un per-

centatge alt de proteïna (llagostes, cucs de farina, etc.) al zoo, on moltes ja s'alimenten sovint. El programa també té com a objectiu la conservació de dormidors com el del zoo, que aplega, segons l'època, de trenta a cent quaranta gralles.

La localització i l'inventari dels punts de cria de la gralla no només s'imposen com una actuació indispensable per conèixer el punt de partida, sinó també per poder-ne avaluar la tendència futura. Un altre dels objectius del programa és difondre el coneixement de l'espècie entre la ciutadania. Amb aquest article esperem haver-hi contribuït en major o menor mesura... i que per molts anys el vol juganer i acrobàtic de les gralles esquitxi de negre Santa Maria del Mar i el cel barceloní!

*Pere Alzina i Eduard Durany,
Thalassia Estudis Ambientals, S. L.
www.thalassia.eu
perealzina@gmail.com*

Instal·lació de nius a l'edifici de l'Auditori

Nom científic: *Corvus monedula*

Nom comú: gralla (català), grajilla (castellà), jackdaw (anglès), choucas des tours (francès)

Taxonomia: classe: Aus, ordre: Passeriformes, família: Còrvids

Morfologia: longitud: 30-34 cm; envergadura: 64-73 cm; pes: 220-270 g

La gralla ocupa gairebé tot Europa, el nord d'Àfrica i una bona part d'Àsia, on s'estén fins als límits occidentals de Mongòlia i la Xina. Aquesta àmplia distribució geogràfica fa que es diferenciïn quatre subespècies. A Europa és present a tot el continent, tret de les regions més fredes del nord de Suècia, Noruega i Finlàndia. Aquesta espècie està en declivi a Alemanya, la República Txeca, Eslovàquia, Àustria, Suïssa, Portugal i Síria. S'ha extingit a Malta i Tunísia, i es troba en expansió a França, Escandinàvia, Espanya, Itàlia, Croàcia, Eslovènia, Ucraïna i el Marroc. A Catalunya és una espècie

sedentària, present sobretot a la plana de Lleida, al nord-est del país i a Barcelona i als seus voltants, tot i que hi ha poblacions disperses en algunes comarques pirinenques i tarragonines. Viu normalment a prop de l'home –a les ciutats i al camp–, però també ho pot fer lluny, en penya-segats i boscos madurs d'arbres de fulla caduca. Nidifica en orificis d'arbres o d'edificis pròxims a terrenys oberts amb forta activitat agrícola o ramadera o a d'altres zones d'alimentació. És una espècie omnívora, amb una dieta molt variada (tant llavors com insectes i ous d'altres espècies d'ocells). Tanmateix,

es caracteritza per cercar invertebrats en camps llaurats i pastures humides o bé llavors i invertebrats en excrements d'ungulats. La gralla és una espècie colonial i monògama que s'aparella per a tota la vida. Mascle i femella construeixen el niu en un forat d'un arbre, d'un edifici o d'un penya-segat. La femella fa una sola posta de 4-6 ous llisos, de color verd-blavós pàl·lid amb petites taques de color fosc, marrons o negres, que incuba 17-18 dies. Els polls són alimentats per ambdós progenitors i deixen el niu al cap de 28-32 dies, però no volen bé fins als 35-36 dies.

Indicadors de paisatge

Paisatgisme

El novembre passat es va celebrar, a Barcelona, el seminari internacional 'Indicadors de paisatge. Reptes i perspectives', organitzat per l'Observatori del Paisatge de Catalunya amb l'objectiu de generar un debat a l'entorn d'aquest tema des de diferents perspectives disciplinàries. En aquest número de 'B verda' oferim un resum de la ponència dedicada als indicadors de paisatge a Catalunya.

Els darrers decennis, el ritme de degradació dels paisatges catalans ha estat intens. La dispersió de l'espai construït i, molt especialment, la urbanització difusa han provocat una fragmentació territorial i paisatgística preocupant. Tot plegat ha generat uns paisatges mediocres, dominats cada cop més per l'homogeneïtzació i la banalització. Per sort, però, el paisatge és, cada cop més, un tema d'interès general. De manera lenta i discreta comença a fer forat la idea –encerta-

da– que un entorn atractiu, afable i harmoniós genera una agradable sensació de benestar, que augmenta notablement la qualitat de vida dels ciutadans. Les noves polítiques de paisatge endegades a Catalunya i a molts països europeus necessiten indicadors que permetin seguir periòdicament l'estat i l'evolució dels paisatges i la satisfacció de la població amb el seu paisatge, així com l'efectivitat de les iniciatives públiques i privades per millorar-los. El debat sobre quins han de

Filera arbrada a l'Estany (Bages)

Parc Fluvial del Besòs

Les noves polítiques de paisatge necessiten indicadors que permetin seguir periòdicament l'estat i l'evolució dels paisatges

El paisatge és concebut en els indicadors com la projecció d'una societat en un espai determinat des d'una dimensió material, espiritual i simbòlica

ser aquests indicadors de paisatge és avui ben viu arreu del món, però encara no està resolt. La transversalitat del concepte de paisatge, que engloba les dimensions naturals i culturals; la dimensió perceptiva individual i social, i la relativa novetat del paisatge com a objecte de la planificació territorial i urbanística són alguns dels factors que el fan complex. Actualment, la majoria d'indicadors de paisatge tenen, en la seva gènesi, els indicadors de biodiversitat i de desenvolupament sostenible, i, en termes generals, i deixant de banda alguna excepció, tenen un caràcter marcadament parcial, ambiental, no suficientment paisatgístic.

DEU INDICADORS

Els indicadors elaborats per l'Observatori del Paisatge de Catalunya parteixen d'una visió integrada del paisatge, en què els components naturals i culturals es prenen conjuntament, mai per separat, tot recollint l'esperit del Conveni Europeu del Paisatge. Així, el paisatge és concebut com un producte social, la projecció cultural d'una societat en un espai determinat des d'una dimensió material, espiritual i simbòlica. Ara bé, cal partir de la base que no tots els paisatges tenen el mateix significat per a tothom i, d'altra banda, a cada paisatge se li poden atribuir diferents valors i en graus diferents, segons l'agent o individu que el percep, i fins i tot poden ser contradictoris. Per tant, una avaluació rigorosa del paisatge ha d'incloure necessàriament la dimensió intangible, tot i la complexitat que aquests aspecte comporta. Això és exactament el que pretenen els indicadors de paisatge presentats per l'Observatori del Paisatge de Catalunya en el seminari al qual hem fet referència més amunt. En total s'han definit deu indicadors que constitueixen una proposta bàsica per a Catalunya, necessàriament genèrica, atesa l'elevadíssima diversitat paisatgística del nostre país.

Transformació del paisatge: anàlisi del canvi en les característiques naturals o culturals del paisatge que modifica els seus valors o la seva aparença.

Evolució de la diversitat paisatgística: evolució de la riquesa en configuracions paisatgístiques.

Fragmentació paisatgística: resultat d'un procés de trencament i esmicolament de la continuïtat d'un paisatge i la seva coherència.

Valor econòmic del paisatge: capacitat d'un paisatge per convertir els seus elements en recursos productius de diferent vàlua econòmica.

Coneixement del paisatge: grau de reconeixement i d'interacció amb el paisatge que experimenta una població determinada.

Satisfacció paisatgística: grau d'aconentament o descontentament de la població que viu en un determinat àmbit territorial amb el seu paisatge.

Sociabilitat paisatgística: permet calibrar les relacions socials en el seu sentit ampli vinculades al paisatge i generades pel paisatge.

Paisatge i comunicació: apropament a la dimensió comunicativa del paisatge.

Aplicació dels instruments de la Llei de paisatge: l'indicador posa l'èmfasi en el grau de compliment d'instruments tals com els catàlegs de paisatge o les directrius de paisatge i, per tant, de la seva contribució real a les polítiques públiques de conservació, gestió i ordenació del paisatge.

Actuació pública i privada en la conservació: seguiment de les polítiques públiques i de les actuacions privades en l'àmbit de la conservació, gestió i ordenació del paisatge.

Amb aquests indicadors, l'Observatori del Paisatge de Catalunya vol donar un sentit nou i un significat únic als indicadors de paisatge, d'acord amb la nova cultura del paisatge i del territori que s'observa en l'anàlisi del paisatge a tot Europa, amb una importància creixent de les dimensions perceptives i socials.

Joan Nogué, director
Pere Sala, coordinador tècnic
Observatori del Paisatge de Catalunya

Trajectòries per imitar

Eduquem per a
la sostenibilitat

Ara fa vuit anys, el març del 2001, des de la secretaria de l'Agenda 21 de Barcelona convocàvem la primera edició del programa Agenda 21 Escolar. El mateix mes, el Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat presentava 'Cap a l'Agenda 21 de Barcelona. Document per al debat', una síntesi que recollia els resultats d'una vintena de grups de treball del consell i que havia de servir de base per al procés de participació ciutadana que aleshores s'estava plantejant i que conduiria, un any més tard, a l'adopció del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat.

El programa Agenda 21 Escolar concretava la idea d'un projecte educatiu dirigit als centres escolars de totes les etapes educatives que actués en consonància amb el procés d'elaboració de l'Agenda 21 de la ciutat. A través del programa, les comunitats educatives dels centres s'implicaven en un moviment ciutadà destinat a diagnosticar, aportar solucions i assumir compromisos per fer una ciutat més sostenible, començant per l'entorn més immediat, és a dir, per la pròpia escola.

Consideràvem les escoles i els instituts com un element importantíssim de la vida ciutadana, no només per la funció educativa que exerceixen sobre els alumnes, sinó també per l'efecte multiplicador i exemplar que tenen per a altres col·lectius de la comunitat educativa: famílies, personal no docent, subministradors, veïns, etc. Alhora, érem conscients que un procés ambiciós de canvi i millora contínua de la institució escolar no es desenvolupa sense un gran esforç del professorat. Per això vam dissenyar un programa en què els elements dirigits a estimular i motivar es combinaven amb els destinats a fornir suport sòlid al professorat. Un suport concretat en serveis d'atenció permanent, assessorament personalitzat, guia metodològica, se-

minaris de formació, trobades d'intercanvi i aprenentatge mutu, grups d'avaluació, centre de documentació i recursos, activitats amb l'alumnat, etc. D'aquesta manera, a més d'una oportunitat d'implicació cívica, l'Agenda 21 Escolar esdevenia una eina per promoure els projectes innovadors d'educació ambiental que s'estaven intentant desenvolupar des de feia anys en diferents escoles de la ciutat.

La creació d'hortos ha estat el projecte triat en moltes escoles

L'Agenda 21 Escolar va permetre promocionar projectes innovadors d'educació ambiental que s'estaven intentant desenvolupar a la ciutat

La recuperació, el reciclatge i la reutilització representen una part important dels projectes desenvolupats fins ara

La resposta dels centres va ser entusiasta des del primer moment. El primer curs s'hi van enrolar seixant-nou escoles i instituts. Actualment hi participen activament dos centenars de centres, d'educació infantil (0-3 i 3-6), primària, ESO, secundària postobligatòria i cicles formatius i d'educació d'adults de tots els districtes de la ciutat.

La incorporació al programa suposa, primer de tot, que la comunitat educativa del centre conegui i adopti els objectius i la metodologia participativa de l'A21E. No es tracta d'afegir una nova matèria al currículum, ni tampoc d'omplir l'escola de papereres per al reciclatge. Desenvolupar l'Agenda 21

global dels avenços fets en tot el període.

L'avaluació se centra en cinc eixos: el projecte educatiu, el projecte curricular, la gestió dels recursos i millora de l'entorn, el clima educatiu i les relacions amb l'exterior. La guia per fer la memòria dels cinc anys ofereix criteris per valorar els avenços en cada una d'aquestes línies de treball.

Fer l'avaluació dels cinc anys no és una tasca fàcil, però és innegable que resulta molt profitosa. És una ocasió per resumir el que s'ha fet i reflexionar sobre el procés i els resultats, que permet evidenciar punts forts i punts febles, detectar barreres i proposar-se noves fites. Ajuda els centres a definir

Escolar vol dir revisar els plantejaments i les pràctiques educatives i comprometre's en algunes accions de millora. Cada centre, en funció de les seves característiques i necessitats, decideix en quins aspectes centrarà els seus esforços.

ESCOLES CAPD'AVANTERES

En aquests cursos, les escoles han desenvolupat un riquíssim ventall d'iniciatives. En tot cas, però, l'èxit s'ha de mesurar en funció dels progressos que cadascuna d'elles ha fet en relació amb el seu punt de partida. L'A21E no estableix un llistó a superar, sinó que cada centre dissenya i recorre el propi itinerari, d'acord amb el seu estil i al seu ritme. És per això que invitem els centres que fa cinc anys que participen en el programa a fer una avaluació

la direcció cap on anar i els serveix de referent per a la formulació dels objectius de la propera etapa. Així, a conseqüència del procés d'avaluació, els centres elaboren un projecte d'aprofundiment per a tres cursos més.

A finals del curs 2005-06 van ser trenta-nou els centres que voluntàriament van elaborar la memòria d'avaluació dels seus cinc anys d'A21 Escolar. A finals del curs passat (06-07) se n'hi van afegir divuit més. Enguany seran una trentena els que abordaran aquesta valoració global. Tots ells reben una merescuda placa de reconeixement i un premi en metàl·lic com a suport per al projecte triennal. Tots ells, en la seva diversitat, mostren trajectòries de progrés de les quals tots podem aprendre.

Teresa Franquesa

NOVA CONVOCATÒRIA AGENDA 21 ESCOLAR PER AL CURS 08-09

Termini per a la presentació de nous projectes: 9 de maig del 2008

MÉS INFORMACIÓ:

Secretaria Agenda 21 Escolar
c. Nil Fabra, 20. 08012 Barcelona
tel.: 93 256 25 99
fax: 93 237 08 94
a. e: agendaz1escolar@bcn.cat
<http://www.bcn.cat/agenda21/a21escolar>

Plantes vivaces als balcons

Apunts de jardineria

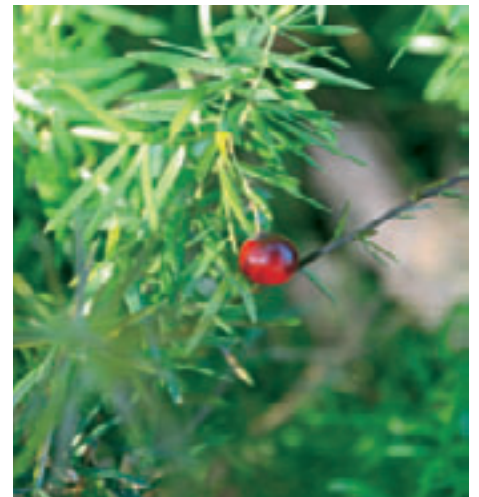
Històricament, els balcons dels carrers de Barcelona han estat plens de plantes vivaces, que han donat una empremta particular a les façanes dels edificis. Fins fa poc temps, les espècies que hi trobàvem eren ben conegudes per tothom i l'intercanvi de plantes i esqueixos entre veïns era una activitat habitual.

1.

2.

3.

Amb el temps, les plantes que es cultiven als balcons han anat variant, i l'aparició de noves espècies i varietats en l'oferta de floristeries i centres de jardineria ha fet, si no oblidar, sí, almenys, deixar una mica de banda les plantes que tradicionalment guarnien les balconades de les ciutats. Les peculiars característiques de cultiu que tenen els balcons fan que calgui triar amb cura què hi plantarem, perquè no totes les plantes poden adaptar-se bé a

les condicions extremes que de vegades hi tenim. L'ombra, el vent, la pluja... són sovint els adversaris amb què cal aliar-se per aconseguir que les nostres balconades desbordin vida.

PLANTES DE PORT PENJANT

Les tradescàncies (*Tradescantia sp.*), de creixement reptant, flors insignificants, de color rosat o blanc crema, i fulles verdes, porpra o matisades, han

1. Cintes
2. Esparreguera de jardí
3. Fruit de l'esparreguera de jardí

Les peculiars característiques de cultiu que tenen els balcons fan que calgui triar amb cura què hi plantarem

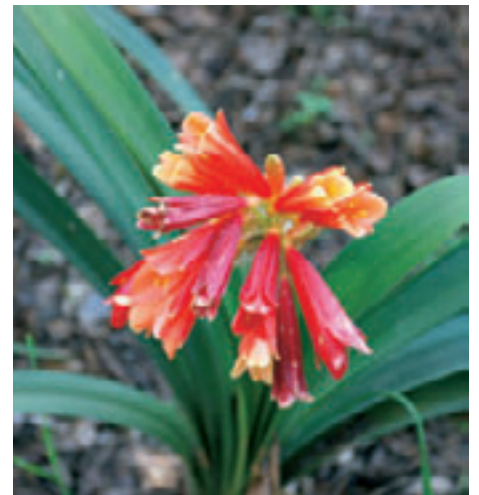
1. Fulles de saló en un parterre
2. Detall d'un grup de fulles de saló
3. Clívia

1.

2.

3.

Per als racons més ombrívols, sense cap mena de dubte, les preferides són les fulles de saló

estat un clàssic dels balcons, compartint espai amb les cintes (*Chlorophytum comosum*), de fulles llargues i estretes, amb franges crema en la varietat 'Vittatum'. Totes dues es beneficien d'exposicions a mitja ombra, substrats fèrtils i ben drenats i regs abundants en l'època de creixement, i es poden reproduir sense problemes per divisió de mata.

Una espècie que aporta suavitat a les composicions dels balcons és l'esparreguera de jardí (*Asparagus densiflorus*), de creixement reptant i que produeix petites flors blanques, seguides d'uns petits fruits esfèrics de color vermell; tant ella com les cintes i les tradescàncies poden cultivar-se en cistelles penjants.

PLANTES DE FULLES ORNAMENTALS

Les estretes fulles verd fosc d'*Ophiopogon sp.* són la base perfecta per la varietat d'aspectes que aquesta petita planta ens mostra durant tot l'any. Les inflorescències blanques donen pas a uns atractius fruits blau fosc lluent que posen un toc de color al balcó. Per als racons més ombrívols, sense cap mena de dubte, les preferides són les fulles de saló (*Aspidistra elatior*). Els

testos plens d'aquesta planta han estat una de les estrelles de les nostres balconades i porteries. Fàcils de reproduir dividint-ne els rizomes a la primavera i sense gaire necessitat de regs, mostren les seves fulles llises i lluent apuntes cap amunt.

Ligularia tussilaginea, amb grans fulles arrodonides, completament verdes o tacades de groc en la varietat 'Aureomaculata', resulta molt adequada

tant per a espais amb sol com a mitja ombra. Ha de tenir el substrat una mica humit, però sempre amb un bon drenatge, per no fer patir les arrels. Les flors, de color groc clar, sobresortint per damunt de la vegetació, recorden unes petites margarides.

PLANTES DE BALCÓ AMB FLORS

Les tiges florals de la clívia (*Clivia miniata*), coronades per deu o vint flors de color taronja, apareixen a final d'hivern o principi de primavera alegrant l'espai. Un cop acabada la floració podem deixar que fructifiquin, ja que els fruits, esfèrics i de color vermell fosc, resultaran atractius durant tot l'hivern. Les fulles, llargues, planes i gruixudes, de color verd lluent intens, la fan inconfusible. Li agrada una situació ben il·luminada, però sense sol directe, ja que se li cremarien les fulles. La podem reproduir molt bé trasplantant els fillols que va emetent lateralment. Incrementar una mica els regs a l'època de floració i reduir-los a l'hivern fa que augmenti la qualitat de les flors.

L'alegria de la casa (*Impatiens walleriana*), amb la seva varietat de colors de flor, és una de les preferides per culti-

var a les balconades. El seu creixement compacte la fa bona per formar coixins acolorits en exposicions assolellades i a mitja ombra. Cal regar-la de manera que tingui el substrat humit, però no pas negat, i la seva reproducció resulta senzilla d'esqueix fet a la primavera.

Teresa Garceran
Centre de Formació del Laberint
Parcs i Jardins

Gespes per a Barcelona

Fulls tècnics

Pa de gespa

L'any 2005, Parcs i Jardins va iniciar el projecte 'Gespa més sostenible', amb l'objectiu de buscar les espècies de gespes més adequades per a Barcelona, capaces de suportar menys regs, menys segues i un major trepig. Aquest projecte, publicat en el número 111 de 'B verda', ja ha donat els primers resultats, presentats en el tretzè Congrés de l'Associació de Professionals dels Espais Verds de Catalunya.

Les gespes que s'han experimentat i valorat corresponen als següents tipus: espècies C3 (clima temperat), espècies

C4 (clima subtropical o calentes) i barreges de C3 i C4. En els aspectes de manteniment s'ha valorat la sega i el reg. En el cas de la sega s'ha pres com a referència el mes de maig, que és el que registra el màxim creixement de les espècies vegetals, mesurant quinze dies després de l'última sega. Els valors es donen en intervals de creixement, considerant com a millor qualificació la mesura més baixa en centímetres. Quant al reg, s'ha aplicat la quantitat d'aigua basant-se en el Decret de Sequera de la Generalitat de Catalunya: 2,5 l/m²/setmana. El valor

màxim de qualificació vindrà determinat per un estat estètic òptim amb el mínim consum d'aigua.

Els paràmetres valorats pel que fa a l'aspecte estètic de la gespa han estat la velocitat d'implantació, el cobriment de la superfície, la textura, el color, el comportament cespitós (equivalent a la capacitat de creixement en forma d'entramat horitzontal de la part aèria que té cada espècie o barreja d'espècies) i la latència. En tots els casos, els paràmetres s'han valorat de 0 a 10, en què 10 és la millor valoració obtinguda.

Gran parterre experimental al Viver Tres Pins

La característica més limitant per a l'elecció de gespes és la resistència a la sequera

En els aspectes de manteniment s'ha valorat la sega i el reg

ELS RESULTATS

Les gespes que tenen més bona cobertura durant tot l'any (de millor a pitjor qualificació) són: *Zoysia japonica* 'Toro', *Cynodon dactylon* 'Riviera', la barreja de *Festuca arundinacea*, raigràs anglès i *Cynodon dactylon* 'Prima', *Paspalum vaginatum* 'Sea Spray' i *Cynodon dactylon* 'Princess 77'. Quant a la textura, la major puntuació correspon a la més fina, i les espècies més ben qualificades són *Paspalum vaginatum* 'Sea Spray', *Buchloe dactyloides*, *Cynodon dactylon* 'Prima', *Cynodon dactylon* 'Princess 77', *Zoysia* 'Companion' i *Cynodon dactylon* 'Riviera'. Quant al color, tot i que no és un factor limitant ni rellevant per a l'elecció de les espècies, destaquen amb un verd més intens *Paspalum vaginatum* 'Sea Spray' i *Cynodon dactylon* 'Princess 77'. El millor aspecte cespitós correspon a *Zoysia*, *Paspalum* i tots els cultivars de *Cynodon*, *Eragrostis curvula* i *Buchloe dactyloides*. Les espècies tipus C3 es col·loquen molt per sota de les anteriors. Respecte a la latència, la major qualificació l'obtenen *Paspalum vaginatum* 'Sea Spray' i *Zoysia japonica* 'Toro'. La característica més limitant per a l'elecció de les espècies és la resistència a la sequera. Les més resistents han estat les espècies C4: *Paspalum vaginatum* 'Sea Spray' i tots els cultivars de *Cynodon*, seguits de la resta d'espècies d'aquest tipus. En el cas de *Paspalum* cal esmentar que és una espècie que tolera aigües de reg amb més contingut de sals, per la qual cosa és idònia per ser utilitzada en condicions en què l'aigua de reg és més salina. El resultat de l'estudi mostra, així mateix, que l'ordre d'establiment, de més ràpid a més lent, seria el següent: *Paspalum*, *Cynodon*, *Buchloe dactyloides* i *Eragrostis*.

CONCLUSIONS

Els principals avantatges de les espècies C4 són el baix requeriment hídric, el poc creixement vertical –que implica menys feines de sega–, la menor necessitat nutricional i unes dosis de sembra més baixes. Quant als desavantatges de les espècies C4, val a dir que presenten difícil implantació per llavor, requereixen un control de la hidratació de les llavors molt elevat per afavorir la germinació, la cobertura del terreny és més lenta per a algunes espècies (n'hi ha que queden molt clapejades fins a la cobertura total de la superfície de terreny), requereixen tasques de manteniment intermèdies, com l'escardat, i presenten latència hivernal. En temps d'altres temperatures tenen la fulla més estreta, i a l'hivern es tornen gruixudes i l'aspecte del tapís és més groller. Respecte a les barreges C3+C4 fetes amb *Cynodon dactylon*, *Festuca arundinacea* i raigràs, han donat molt bon resultat i han ofert una ràpida germinació i bona cobertura, i en èpoques molt caloroses han tolerat el baix aport hídric. En aquestes barreges, la latència hivernal de l'espècie C4 és menys evident, ja que encara es conserva el verd de les altres espècies. L'estudi conclou que les espècies més adequades per implantar als espais verds de Barcelona són: *Paspalum vaginatum* 'Sea Spray', *Cynodon dactylon* 'Princess 77', 'Riviera' i 'Prima', *Zoysia japonica* 'Toro', barreja de *Festuca arundinacea* 'Scorpio' i 'Grande' + raigràs anglès 'Capri' i 'Esquire' + *Cynodon dactylon* 'Prima'. L'elecció, i, per tant, la utilització d'aquestes espècies, comporta un canvi de gestió de les gespes als espais verds de Barcelona.

Direcció Tècnica de
Parcs i Jardins de Barcelona,
Institut Municipal

Pàgines verdes

PUBLICACIONS

Verd urbà sostenible

Espacios verdes para una ciudad sostenible. Planificación, proyecto, mantenimiento y gestión és una obra concebuda com un manual amb l'objectiu de proporcionar als professionals implicats en la projecció i el manteniment dels parcs i jardins –arquitectes, enginyers, urbanistes, tècnics paisatgistes i tècnics del sector de la jardineria– una guia dels passos que cal seguir en el procés de concepció i gestió d'un espai verd. La primera part, dedicada a aspectes generals de planificació i concepció d'espais verds públics, analitza l'origen de les zones verdes i les funcions ambientals de la vegetació. La segona incideix en aspectes tècnics i detalla els factors determinants en la concepció de les zones verdes, els criteris de tipus estètic, vegetatiu, hídrics o d'ús, la descripció del procés de construcció, etc. I la tercera part se centra en els processos de manteniment i gestió basats en la gestió diferenciada de les zones verdes, un corrent que va sorgir a Europa a finals del segle XX i que ha transformat el model de manteniment hortícola estàndard mitjançant la integració de conceptes propis de l'ecologia.

Espacios verdes para una ciudad sostenible. Planificación, proyecto, mantenimiento y gestión. Antoni Falcón. Editorial Gustavo Gili, S. L., Barcelona 2007. ISBN 978-84-252-2137-8

Educació i desenvolupament sostenible

Educación per al desenvolupament sostenible: tendències, divergències i criteris de qualitat és l'última novetat de la

col·lecció Monografies d'Educació Ambiental, de l'editorial Graó i la Societat Catalana d'Educació Ambiental. Aquesta obra, de Finn Mogensen, Michela Mayer, Soren Breiting i Attila Varga, és una sacsejada saludable al concepte d'educació ambiental. Treballant dins la xarxa europea SEED (Desenvolupament Escolar a través de l'Educació Ambiental), els autors han comparat l'evolució dels plantejaments i les pràctiques de les escoles compromeses en l'educació ambiental en tretze països, la qual cosa els permet oferir-nos una visió general de l'estat actual de l'educació ambiental com a marc necessari per a la discussió de les tendències desitjables. Com a conclusió, els autors ens presenten una llista sistemàtica de criteris de qualitat.

Més informació:

<http://www.grao.com>

CENTRE DE FORMACIÓ DEL LABERINT

Cursos tècnics i especialitzats

Gespes: bases de la implantació i el manteniment. Espècies cespitoses i barreges més adequades segons les condicions climàtiques i d'ús a què es destinen. Implantació. Manteniment. Plagues i malalties. Curs teòric amb

visita tècnica. Professorat: Josep Campreciós; Joan Cullell, assessor tècnic d'espais verds. 5, 6, 12 i 13 de març, de 17.30 a 20.30 h, i 14 de març, d'11.00 a 14.00 h.

Maneig de motoserra: manteniment de la motoserra i dels seus dispositius de seguretat. Esmolat. Normes de seguretat en els treballs amb motoserra. Tècniques de trossejat i ergonomia. Curs pràctic necessari per a la certificació europea i l'examen de cs30 de NPTC. Professorat: Jochum Bax, arboricultor. 1, 2, 6 i 7 de març, de 9.00 a 15.00 h.

Demostració de tala d'arbres:

anàlisi i demostració de les principals tècniques de tala controlada. Forces que hi intervenen, sistemes de politges i frens de fricció. Material necessari, organització del treball i seguretat. Curs de demostració pràctica. Professorat: Francesc Vilarrúbias i Jochum Bax, arboricultors. 28 de març, de 8.30 a 13.30 h i de 15.00 a 18.00 h.

Cursos per a aficionats

Com mantenir les plantes de casa: quines plantes podem cultivar a l'interior de casa i a les terrasses i balcons? Quan i com s'han

de plantar? Com s'han de regar, podar i mantenir sanes? Curs teòric. 27 i 31 de març, 3, 7, 10 i 14 d'abril (dijous i dilluns), matins, de 10.00 a 12.30 h, o tardes, de 18.00 a 20.30 h.

La fauna dels parcs de

Barcelona: per aprendre a observar i reconèixer els insectes, els ocells i els petits mamífers que viuen en els nostres jardins en harmonia amb les plantes. Ens permetrà gaudir molt més dels espais verds de la ciutat. A càrrec de l'Associació Galanthus. Curs teoricopràctic. 15, 17 i 22 d'abril (dimarts i dijous), matins, de 10.00 a 12.30 h, o tardes, de 18.00 a 20.30 h.

Les plantes aromàtiques: identificació, plantació, manteniment i usos medicinals. Per aprendre a identificar les aromàtiques a través de la fulla i, sobretot, de l'aroma. El tipus de sòl més convenient, l'exposició més adequada, la poda, el reg i la reproducció, així com els usos medicinals més importants.

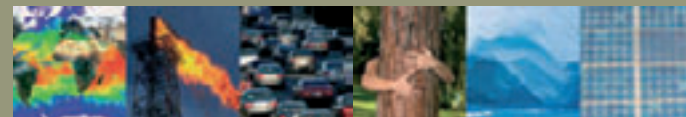
Característiques: curs teoricopràctic. 6, 8 i 13 de maig (dimarts i dijous), matins, de 10.00 a 12.30 h, o tardes, de 18.00 a 20.30 h.

Identificació i aplicació al jardí d'arbustos i planta vivaç amb baixes necessitats d'aigua: la racionalització a l'hora de seleccionar plantes amb baixes necessitats hídriques i agrupar-les en funció d'aquesta característica és el que ofereix aquest curs. A càrrec dels Vivers Sala Graupera. Curs teoricopràctic. 7, 12 i 14 de maig (dilluns i dimecres), matins, de 10.00 a 12.30 h, o tardes, de 18.00 a 20.30 h.

Plagues i malalties de les plantes de jardí: identificar els principals enemics de les plantes de jardí, saber com es poden prevenir i conèixer els diferents mètodes de control és el que ofereix aquest curs, en què es combina la teoria i la pràctica. Curs teoricopràctic. 26 i 27 de maig, 2, 3 i 9 de juny (dilluns i dimarts), matins, de 10.00 a 12.30 h, o tardes, de 18.00 a 20.30 h.

AULA D'ECOLOGIA 2008

L'Aula d'Ecologia celebra aquest any, a la Casa Elizalde de Barcelona, el tretzè cicle de conferències. En aquesta edició es faran contribucions sobre el canvi climàtic en els aspectes socials, econòmics i ecològics. Així mateix, es tractarà quins són els problemes i la funció dels espais naturals en l'entorn urbà. L'Aula d'Ecologia té l'origen en el propòsit de consolidar un nucli de debat sobre la qüestió ambiental a Barcelona i és fruit de la col·laboració iniciada l'any 1980 en el camp de l'ecologia urbana entre l'Ajuntament de la ciutat i la Universitat Autònoma de Barcelona. Des dels inicis, l'any 1996, amb la creació de l'Aula Permanent d'Ecologia de la Ciutat, la programació d'aquests cicles de conferències ha estat dirigida pel doctor Jaume Terradas, catedràtic d'Ecologia.

Centre de Formació del Laberint: c. Germans Desvalls, s/n. Parc del Laberint d'Horta. 08035 Barcelona. Tel.: 93 428 25 00 i 639 62 05 18, fax: 93 428 61 98. A. e.: formacio.laberint@bcn.cat web: www.bcn.cat/parcsijardins

CENTRE DE RECURSOS BARCELONA SOSTENIBLE

En aquest cicle d'hivern s'han preparat activitats relacionades amb el consum i els residus, amb tallers, xerrades i visites a diferents instal·lacions per millorar el criteri a seguir a l'hora de comprar determinats productes i ser més conscients dels residus que genera el nostre ritme de vida.

Com reciclar el material informàtic: taller per aprendre a allargar la vida dels ordinadors. Àlex Castan i Noves Tecnologies per a l'Àfrica. Dissabte 1 de març, de 10.00 a 14.00 h.

Ecoetiquetatge i additius alimentaris: xerrada-taller a càrrec de l'Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya (OCUC). Dimecres 5 de març, de 18.00 a 20.00 h.

Aigua i canvi climàtic: xerrada a càrrec dels membres del Projecte Rius. Divendres 7 de març, de 18.00 a 20.00 h.

Ruta pels espais verds: amb bicicleta pels parcs del litoral. Dissabte 8 de març, de 10.00 a 13.00 h. Coorganitzat amb Parcs i Jardins de Barcelona, Institut Municipal.

L'Ecoparc de Sant Adrià: visita a l'Ecoparc 3. Selecció de residus i biometanització. Entitat del Medi Ambient - Àrea Metropolitana de Barcelona. Dimecres 12 de març, de 16.00 a 17.30 h.

L'Exposició del CRBS: visita a l'exposició sobre sostenibilitat del Centre de Recursos Barcelona Sostenible. Dissabte 15 de març, d'11.30 a 13.00 h.

Les clavegueres de Barcelona: visita a un tram del clavegueram de Barcelona. Dissabte 29 de març, de 10.00 a 11.00 h o d'11.00 a 12.00 h.

Totes les activitats són gratuïtes. Les inscripcions s'obren quinze dies abans de fer-se l'activitat. Per a més informació i inscripcions: CRBS. Tel. 932 374 743. A. e.: recursos@bcn.cat, web: www.bcn.cat/agendazi/crbs.

AULA D'ECOLOGIA 2008

4 de març: Antoni Farrero. Els boscos urbans.

11 de març: Xaviert Sort. El canvi climàtic en l'àmbit de l'agricultura.

25 de març: Josep Maria Gili. Biodiversitat marina antàrtica: reptes, sorpreses i canvi climàtic.

1 d'abril: Emilio Padilla. L'economia del canvi climàtic.

15 d'abril: Eva Calvo. Oceans, els grans segrestadors de CO₂.

22 d'abril: Joan Pino. La fragmentació dels hàbitats a l'àrea metropolitana de Barcelona.

Totes les conferències se celebraran els dimarts, a les 19.30 h, a la Sala d'Actes de la Casa Elizalde, c. València, 302. 08009 Barcelona. Tel.: 93 488 05 90. L'entrada a les conferències és lliure i gratuïta. L'aforament és limitat. No hi ha inscripció prèvia. Per a més informació: Secretaria del CREA, Facultat de Ciències, Universitat Autònoma de Barcelona. Tel.: 93 581 13 12.

JARDÍ BOTÀNIC DE BARCELONA

Itinerari d'hivern: per què els cauen les fulles a alguns arbres? Com resisteixen les plantes les baixes temperatures? Els diumenges, fins al 16 de març.

Itinerari de primavera: aprèn com són les flors i com es reproduïxen les plantes. Des del 23 de març fins al 15 de juny.

Consultori de plantes: diumenge 30 de març, de 10.00 a 14.00 h. Gratuït. Organitza: Maghisa-Asocoo.

Curs sobre herbes aromàtiques, medicinals i culinàries: per conèixer aquestes herbes, saber quins són els seus usos i experimentar-hi fent alguns preparats. També es podran veure al jardí amb una visita amb el professor, que es farà un dissabte al matí. Els dimecres 20 i 27 de febrer i 5 i 12 de març, de 18.00 a 20.00 h. Cal fer la reserva prèviament.

Itineraris interpretatius: dissabtes i diumenges (excepte el mes d'agost), de 10.30 a 13.00 h, a càrrec dels voluntaris de l'Associació d'Amics del Jardí Botànic de Barcelona. Itineraris per a adults i activitats educatives en dies laborables. Cal concertar l'itinerari els dilluns, de 10.00 a 13.00 h, als telèfons 93 325 29 73 o 616 134 533. Jardí Botànic de Barcelona: c. Dr. Font i Quer, 2 (Parc de Montjuïc). 08038 Barcelona. Tel.: 93 426 49 35, www.jardibotanic.bcn.cat, a. e.: jardibotanic@bcn.cat.

LA LLUNA

Nova: el 7 de febrer a les 03.44 (nevades als cims) i el 7 de març a les 17.14 (algunes nevades).
Creixent: el 14 de febrer a les 03.33 (núvols i vent) i el 14 de març a les 10.46 (vents).
Plena: el 21 de febrer a les 03.30 (serè) i el 21 de març a les 18.40 (augment de la temperatura).
Minvant: el 29 de febrer a les 02.18 (boires) i el 29 de març a les 21.47 (variable).

EL SOL

L'1 de febrer, el sol va sortir a les 07.30 i es va pondre a les 17.07, i el 29 de febrer sortirà a les 06.27 i es pondrà a les 17.41.
L'1 de març, el sol sortirà a les 06.26 i es pondrà a les 17.42, i el 31 de març sortirà a les 05.36 i es pondrà a les 18.15.

PLUJA I TEMPERATURA

El febrer del 2007 es van recollir a l'Observatori Fabra de Barcelona 35,7 l d'aigua de pluja per m², i el març del 2007, 19,2 l. La temperatura mitjana en aquest observatori va ser, el febrer del 2007, de 11,4°C, i el març del 2007, de 12,1°C.

JARDINERIA

Al febrer, com que les gelades ja no són freqüents, es poden fer, a mitjans de mes, esqueixos de geranis i sembres de muguet, lliris, gardènies i verbenàcies. Durant el març, excepte en períodes freds, es planten lliris d'aigua i narcisos, i se sembren pèsols d'olor, cascalls, violers, campanetes, anemones, malves, petúnies, margarides, violetes i clavells.

CURSOS

Iniciació a la restauració de jardins històrics

Els jardins històrics es poden considerar museus a l'aire lliure, ja que són manifestacions de la cultura i del paisatge d'una època i d'un lloc determinat. La seva recuperació per a ús públic i la necessitat de fer actuacions de rehabilitació del patrimoni existent, sovint formen part dels projectes de millora en l'oferta d'espais verds dels municipis.

Cal fer les intervencions seguint unes pautes curoses i de respecte que no alterin l'essència de l'espai com si es tractés d'una obra d'art. Aquest curs, adreçat a gestors i tècnics d'Ajuntaments i d'empreses de jardineria, arquitectes, paisatgistes, estudiants d'aquestes disciplines i persones interessades, vol oferir les bases i les orientacions científiques i tècniques per a la restauració dels jardins històrics. Professorat: Elisabetta Cereghini, Arquitecta, Historiadora de l'art dels jardins.

Professora en l'École Nationale Supérieure du Paysage de Versailles, experta en restauració de jardins històrics; Patrizia Falcone, Arquitecta, Cap de projectes i obres de Parcs i Jardins de Barcelona; Vinçent Lahache, Paisatgista, D.P.L.G. per l'E.N.S.P. de Versailles, expert en comunicació i divulgació del patrimoni de jardins i paisatges; Lluís Abad Mestre Jardiner. Tècnic de Parcs i Jardins, i Carmen Añón, Paisatgista. Professora del Màster en Jardineria i Paisajismo de la Escuela Técnica Superior de Inge-

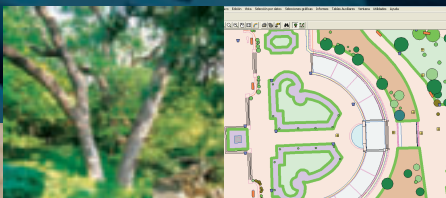
nieros Agrónomos de Madrid. Divendres 4 d'abril, de 9 a 14 h i de 15,30 a 20,30 h, i dissabte 5 d'abril, de 9 a 14 h.

Lloc: Centre de Formació del Laberint, c. Germans Desvalls s/n (Parc del Laberint d'Horta). 08035 Barcelona. Tel.: 93 428 25 00 i 639 62 05 18, fax: 93 428 61 98, a. e.: formacio.laberint@bcn.cat, web: www.bcn.cat/parcsijardins Organitza: Asociación Española de Parques y Jardines Públicos i Parcs i Jardins de Barcelona, amb la col·laboració d'Azahar.

El valor de la informació

ArboPlan, Sistema Integral de Gestió Urbana

- Inventaris informatitzats
- Aplicació informàtica de gestió
- Control de qualitat de les tasques de manteniment
- Documentació tècnica i normativa
- Avaluació de l'arbrat
- Anàlisi de l'arbrat
- Testificació instrumental i informes

ArboMap.Net, l'Eina Informàtica de Gestió d'Elements Urbans, com ara:

- Zones verdes i arbrat
- Mobiliari urbà
- Jocs infantils
- Ferss i paviments
- Xarxes i conductes
- Residus urbans

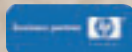
L'aplicació informàtica més implantada als ajuntaments de:

Àvila, Fuenlabrada (Madrid), Osca, Las Rozas (Madrid), Lekeitio (Biscaia), Madrid, Pamplona, Parc de Vallparadís (Terrassa), Parque del Buen Retiro (Madrid), Parque de María Luisa (Sevilla), Pinto (Madrid), Segòvia, Sevilla i Vitòria

CONSULTORIA MEDIAMBIENTAL

Príncipe de Vergara, 210 - esc. A - 1º D. 28002 Madrid
Tel.: 915 618 400 / Fax: 915 618 447
tecnigral@tecnigral.es / www.tecnigral.es

AZAHAR

AZAHAR JARDINERIA Y RIEGOS S.A.
Polígono Industrial
C/ Riera Roja nº 29 C
08830 Sant Boi de Llob.

www.azahar.es

AL TEU SERVEI

AL SERVEI DEL MEDI AMBIENT

- CONSERVACIÓ I MANTENIMENT INTEGRAL D'ESPAIS VERDS
- OBRES DE RESTAURACIÓ PAISATGÍSTICA - BIOENGINYERIA
- INSTAL·LACIÓ I GESTIÓ DE XARXES DE REG
- GESTIÓ INTEGRAL DE L'ARBRAT
- OBRES I TREBALLS FORESTALS
- DISSENY D'ESPAIS VERDS
- CONSTRUCCIÓ DE JARDINS
- ASSESSORAMENT TÈCNIC
- MANTENIMENT JOCS INFANTILS
- NATURALITZACIÓ DE LLACS

C/ Fra Juniper Serra, 59 - 75
08030 BARCELONA
Tel. 93 278 76 00
Fax. 93 278 76 96

Calendari "Utilitza'l i recicla"
de paper reciclat i trepat.
Permet transformar les pàgines
dels mesos ja passats en material
d'oficina. Aquesta és una de les
raons per les quals som
**Premi 2007 Disseny per al
reciclatge a la millor estratègia.**

elTinter
ARTS GRÀFIQUES, EDICIONS
I PRODUCCIONS S.A.L.

La Plana, 8- 08032 Barcelona
Tel. 93 357 00 50 - 93 357 06 04
Fax 93 357 02 66
eltinter@eltinter.net
www.eltinter.net

**DISSENYEM
EN
VERD!**

Design Code BCN

www.designcode.es

Pisto68 **Dumar**
19037

Pisto68 S.L.
Pàdua, 25 ent. 1ª
08023 Barcelona
(9034) 932 176 758
pisto68@pisto68.com

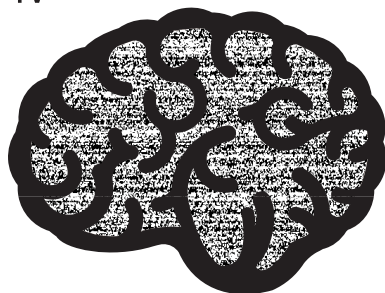
**Solucions pràctiques per protegir
i conservar el Medi Ambient**

- Cendrer de platja
- Cendrer Portàtil
- Ecocendrer
- Recollidors de KK
- Aparcament Cani
- Papereres Canines
- Consigna de platja
- Punt SOS platja
- Cendrers Urbans
- Embut per a oli
- Economitzadors
- Vehicles Ecològics
- Braçalet de seguretat
- Xarxes anti-meduses
- Fundes tèrmiques de neoprè
- Envasos per piles
- Contes Educatius

Estarem encantats de cercar qualsevol producte
que necessiti i no trobi a la nostra web

www.pisto68.com

PLAY TV

PLAY BDU

BDU
¿jugamos?

BDU juegos infantiles Richter ∴ Tel: 932 464 904 ∴ Mail: bdu@bdu.es ∴ web: www.bdu.es

Centre mèdic Teknon

Aranjuez
Àrea Metropolitana de Barcelona
Bilbao
Burgos
Cerdanyola
Colmenar Viejo
Cunit
Ferrol
Fuenlabrada
Getxo
Ibiza
La Coruña
La Orotava
Madrid
Masnou

Mondragón

Móstoles

Murcia

Orense

Prat del Llobregat

Port de Barcelona

Puppy

Reus

Santiago de Compostela

Sestao

Universidad Complutense

Valladolid

Valls

Vilanova

Villanueva de la Calzada

Vigo

Zamora

CESPA LÍDER EN JARDINERIA PÚBLICA DES DE FA MÉS DE 30 ANYS

Més de 120 clients repartits per tot Espanya estan satisfets amb el nostre servei, i fan que avui CESPA compti amb una plantilla de més de 1500 grans professionals treballant diàriament per a netejar, segar, podar, adobar, plantar i en definitiva, tenir cura de més de 2000 hectàrees de parcs i jardins públics.

Gràcies a la vocació, a la responsabilitat, a l'entrega i a l'esforç diari d'aquests jardineros, la resta de ciutadans podem gaudir de quelcom que no té preu malgrat ens esforcem a posar-li: els jardins.

AMB RELACIÓ A LA SITUACIÓ DE SEQUERA, L'AJUNTAMENT DE BARCELONA INFORMA:

En aplicació de les mesures establertes al Decret de sequera del Departament de Medi Ambient de la Generalitat, i activada la situació d'excepcionalitat de nivell II, l'Ajuntament de Barcelona informa de les restriccions que afecten tant els serveis municipals com la ciutadania en general:

1. No es pot usar aigua de xarxa apta per al consum humà per a:

- a) Reg de jardins, prats, horts, zones verdes i esportives de caràcter públic i privat.
- b) Reg o aigüaleig de vials, carrers, senderes i voreres de caràcter públic o privat.
- c) Emplenament de piscines, estanys i fonts, privats o públics.
- d) Fonts de consum humà que no disposin d'elements automàtics de tancament.
- e) Rentat amb mànega de tota mena de vehicles exceptuant l'efectuat per les empreses dedicades a aquesta activitat.

2. L'Ajuntament de Barcelona posarà en marxa les següents mesures, que se sumen a les ja activades durant la fase d'excepcionalitat I:

- a) S'utilitzarà només aigua freàtica per regar parcs i jardins i s'establirà l'operatiu extraordinari adient per fer-ho.
- b) Es tancaran un 10% (150) de les fonts públiques per beure.
- c) S'utilitzarà només aigua freàtica per a baldeig, en el seu cas o aigua regenerada de depuradora.
- d) Els centres esportius de titularitat municipal establiran sistemes que afavoreixin l'estalvi de l'aigua.

3. La Guàrdia Urbana, en aplicació del Decret 84/2007, de 3 d'abril, d'adopció de mesures excepcionals i d'emergència amb relació a la utilització de recursos hídrics, i prorrogat pel Decret 257/2007, de 27 de novembre, vetllarà per l'acompliment d'aquestes mesures.

En els darrers anys, a Barcelona el consum d'aigua per habitant ha disminuït en un 12% i actualment ocupa el cinquè lloc del rànquing de ciutats europees pel que fa a l'estalvi d'aigua. L'estalvi aconseguit és fruit de l'esforç de tothom. No obstant això, la situació actual fa que aquest esforç col·lectiu no sigui suficient i fa necessari reforçar l'actuació responsable dels serveis municipals i del conjunt de la ciutadania.

Agraïm per endavant aquest esforç que hem d'assumir entre tots i que s'ha de perpetuar més enllà dels períodes de sequera, entenent que l'aigua, a més d'un recurs escàs, és un patrimoni que hem de valorar i del qual hem de tenir cura.

Parcs i Jardins

